

**Memòria de la intervenció arqueològica al solar del
Carrer Magdalenes 25. Barcelona (Ciutat Vella).**

Codi MHCB: 046/04-039/05.

Dates de la intervenció: Del 2 al 26 de novembre del 2004
Del 13 al 31 de desembre de 2004
Del 21 de març al 8 d'abril de 2005

Damià Griñó Marquez.

Desembre 2005

ÍNDEX.

1. FITXA TÈCNICA.
2. INTRODUCCIÓ.
3. METODOLOGIA.
4. CONTEXT GEOGRÀFIC.
5. CONTEXT HISTÒRIC GENERAL
 - 5.1. EL CONVENT DE LES MAGDALENES.
 - 5.2. ANTECEDENTS DE L'AQUËDUCTE ROMÀ DE BARCINO.
6. DESCRIPCIÓ I ANÀLISI DE LES ESTRUCTURES.
 - 6.1. ESTRUCTURES EXCAVADES.
 - 6.2. ESTRUCTURES NO EXCAVADES.
7. CONCLUSIONS.
8. DIBUIX DEL MATERIAL ARQUEOLÒGIC.
 - 8.1. LLISTAT DE DIBUIXOS.
 - 8.2. DIBUIXOS.
 - 8.3. CATÀLEG DEL MATERIAL ARQUEOLÒGIC.
9. FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.
10. LLISTAT DE FOTOGRAFIES.
11. BIBLIOGRAFIA.

ANNEX 1.

- INVENTARI DEL MATERIAL.
- PLANIMETRIA.
- PLANTES I SECCIONS.

1. FITXA TÈCNICA.

LLOC DE LA INTERVENCIÓ	Carrer Magdalenes, 25
UBICACIÓ	Barri de la Catedral. Districte de Ciutat Vella. Barcelona.
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ED50 (UB/ITC)	X: 431154.12 Y: 4582325.67 Z: 10,03 m. s.n.m.
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control i/o excavació
DATES D'INTERVENCIÓ	Del 2 al 26 de novembre de 2004. Del 13 al 31 de desembre de 2004. Del 21 de març al 8 d'abril 2005.
PROMOTOR	Carme Espinal Trias.
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Damià Griñó Màrquez. Dibuix: Damià Griñó / Bertha Durà Inventari: Jordi Ramos/ Damià Griñó

2. INTRODUCCIÓ.

El dia 15 d'octubre de 2004 el senyor Antoni Nicolau Martí, com a director del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, la senyora Carme Espinal Trias, com a promotora propietària, va presentar una petició, per realitzar una intervenció arqueològica a: Carrer de les Magdalenes, 25 (Barcelona, Barcelonès).

El dia 22 d'octubre de 2004 l'aleshores Servei d'Arqueologia del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va emetre l'informe favorable a l'esmentada sol·licitud, autoritzant la direcció de la intervenció arqueològica al senyor Damià Griñó Márquez, de l'empresa d'arqueologia **ATICS, S.L.**

Aquesta memòria arqueològica fa referència exclusivament a totes les estructures de caire arqueològic, afectades parcial o totalment per la construcció de murs pantalla perimetrals, les quals s'han excavat metòdicament. També farà referència a una sèrie d'evidències arqueològiques no excavades, però sí detectades i que per motius diversos no es van excavar en el transcurs d'aquesta intervenció (Annex: Planimetria, full 3), i que sí es van excavar posteriorment (Mikel soberon. CODEX 039/05). Cal dir que la construcció dels murs pantalla és necessària per a condicionar la seguretat estructural dels edificis veïns i en conseqüència la seguretat física de les persones que hi viuen i les persones que han de treballar en aquesta obra. El pas previ a la construcció d'aquestes pantalles seria l'excavació metòdica i documentació de les estructures afectades total o parcialment que posteriorment analitzarem.

Esmentem com a element arquitectònic significatiu, la troballa d'una pilastra de l'aqüeducte romà. Aquesta estructura no està afectada per la construcció dels murs pantalla, però creiem necessari fer-hi menció especial per la seva importància arquitectònica i patrimonial. Està situada entre la finca número 25, i la finca número 23 del carrer de les Magdalenes. Aquestes dues cases aprofiten la pilastra de l'aqüeducte com a fonament i recolzament, una mesura

constructiva que avui dia no es dóna molt sovint, però que en el segle XVII era una constant (aprofitament d'elements urbanístics anteriors).

Aquesta pilastra està de moment documentada parcialment, ja que s'ha d'esperar a la construcció dels murs pantalla per a documentar-la en la seva totalitat, per raons de seguretat.

Tenim referències de troballes similars a Barcelona. Al 1989 quan es va enderrocar un edifici a la cantonada entre el carrer de Capellans i el carrer Duran i Bas es va localitzar un tram de cinc arcades de l'aqüeducte que feien encara de paret mitgera entre dues cases i que actualment és visible en una petita placeta que ha quedat en aquest punt. (*"L'Avinguda de la Catedral". Servei d'Arqueologia de la Ciutat*).

3. METODOLOGIA.

La metodologia emprada, sistemàtica i adequada s'inspira en el mètode de registre utilitzat per E. C Harris i per A. Carandini (Harris; 1979); (Carandini 1977, 1981).

El mètode de registre estratigràfic s'ha fonamentat en l'ús d'un registre codificat (Unitats Estratigràfiques) de tradició anglosaxona, realitzant-se plantes parcials acotades en tots els nivells físics extrets i la documentació fotogràfica pertinent.

Paral·lelament a aquesta tasca s'ha configurat la documentació planimètrica general (escala 1:20), topogràfica i fotogràfica del jaciment. El material arqueològic recuperat s'ha codificat segons els següents criteris, **046 i 039** (número de la intervenció arqueològica) – **04 i 05** (any del permís) – **nº de UE** (Unitat Estratigràfica) – **Nº inventari** (Número de diferenciació de les peces més significatives).

Les cotes han estat establertes en metres sobre el nivell del mar (m snm).

4. CONTEXT GEOGRÀFIC.

La ciutat de Barcelona es troba dins d'un terme municipal que s'estén a la costa de la mar Mediterrània en una plana d'uns 5 km. d'amplària (l'extensió total del terme és de 91,41 km²), limitada al NW per la serra de Collserola, entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besós. La seva funció de capital ha estat sens dubte afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció Nord-Sud la Catalunya central (el Llobregat i l'eix dels rius Besós-Congost-Ter) i que accedeixen a la ciutat a través del congost de Martorell el primer i del coll de Finestrelles, sota el turó de Montcada, el segon.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, dibuixà el que, a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins. En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic se sedimentaren dipòsits marins, dels quals són testimonis el seguit de turons suara anomenats. El Pla, que des de Collserola va baixant suaument i d'una manera regular, en el punt de contacte entre la Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura de continuïtat amb la presència d'un salt o esglaó d'uns vint metres, clarament visible en la morfologia urbana. Aquest tall va ser aprofitat per la defensa, recolzant-hi les muralles, o per a l'economia, instal·lant a les Moles diversos molins aprofitant el sallent. De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de llicorella ni de granit, sinó un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïnals i el corrent litoral.

Així doncs, el Pla es pot dividir en tres sectors: El *Pla inclinat*, els *turons arran de mar*, i el *pla de baix*, que correspondria a la zona compresa entre l'esglaó i el mar. En aquest sector hi dominen materials al·luvials més fins aportats per rieres, torrents i les aigües d'escorrentiu que baixen de la serra i, també, dels corrents marins.

5. CONTEXT HISTÒRIC GENERAL.

La zona on s'ha realitzat la intervenció arqueològica té un gran interès arqueològic i està qualificada d'alt valor històric. Forma part del que denominariem com l'antic barri medieval de Sant Pere que fou una àrea ocupada per vivendes de la ciutat medieval, urbanitzat a partir dels segles XI-XII.

Aquest barri neix al voltant del monestir de Sant Pere de les Puelles, fundat l'any 945 pel Comte Sunyer.

Al segle XI ja es parla de Sant Pere com una de les vilanoves que van créixer a prop de la vella ciutat romana emmurallada. Aquesta Vilanova tenia una base agro-ramadera com les vilanoves dels Arcs, Sant Cugat i Sant Pau, mentre que les vilanoves de la Bòria i Santa Maria de les Arenes tenien una economia relacionada amb el comerç i les activitats portuàries.

Entre els segles X i XII Barcelona i totes les seves vilanoves circumdants veurien un creixement econòmic i demogràfic gràcies a la bonança agrícola i més tard al desenvolupament comercial i monetari. Al segle XIII començà la construcció d'unes noves muralles que protegissin tots els barris i donessin major unitat, el barri de Sant Pere hi serà inclòs entre 1286 i 1295.

El barri de Sant Pere des del segle XIII, absorbeix una gran proporció de recent arribats, i fins i tot en èpoques de descens demogràfic de la ciutat, en aquest barri creix o es manté la població. Entre els segles XIV i XVIII la població s'organitza en gremis i cada gremi es situa en zones molt concretes de la ciutat, carrers i illes en les que vivien la major part dels seus membres i on instal·laven els seus tallers, i fins i tot els seus comerços. Dins d'aquest sistema l'existència d'alguns elements estructurals, com el Rec, el port, el Mercadal, els camins, les clavegueres... determinen la situació de la major part dels gremis. El barri de Sant Pere comptava amb el Rec Comtal, construït en el segle X per tal de dur a la ciutat aigua del Besòs, possiblement aprofitant restes dels antics aqüeductes romans. També comptava amb molins, així doncs s'hi instal·len els

primers grups relacionats amb les indústries tèxtils, concretament amb la llana (Teixidors, Paraires, Carders,) així com pagesos. Aquesta especialització en els treballs tèxtils es modificarà més tard cap a la confecció i s'ampliarà amb nous oficis, com velers i velluters. Aquesta fou també una zona de residència d'algunes famílies de notables.

És però el desenvolupament de la indústria cotonera el que defineix l'etapa més puixant, durant els segles XVI i XVII. Els antics tallers llaners es van actualitzant i reconvertint en indústries cotoneres i la capacitat de producció augmenta progressivament, així com la xifra de treballadors. En aquests segles hi ha un notable creixement de població, obrers dedicats al treball tèxtil. Durant el segle XVIII els canvis tècnics en la indústria tèxtil fan necessari més espai ja que les noves fàbriques amb màquines de vapor no hi caben, i així es traslladen al barri del Raval.

Però els canvis més importants del barri són a causa de les darreres grans reformes urbanístiques de la ciutat: la creació del carrer Princesa i l'enderroc de la muralla a mitjans del segle XIX, i entre 1908 i 1958 la Reforma, és a dir, la construcció de la Via Laietana.

Tunels del futur metro, Via Laietana. (Museu d'Història de la Ciutat)

Restes arqueològics i elements arquitectònics recuperats durant l'obertura de la Via Laietana (Museu d'Història de la Ciutat).

Restes arqueològiques i arquitectònics recuperats (Museu d'Història de la ciutat).

L'obertura física de la Via Laietana va afectar uns tres-cents edificis i unes dues mil famílies.

Els antecedents arqueològics en aquest barri són molt escassos, ja que les poques intervencions que s'hi ha realitzat, han estat de poca entitat.

5.1. EL CONVENT DE LES MAGDALENES.

L'edifici més important de la zona fou el convent de les Magdalenes i creiem necessari dedicar-hi un apartat individualitzat dintre d'aquesta memòria.

Hi ha notícies que aquest convent es va començar a construir al 1364 i/o 1365. Segons ens consta fou patrocinat i construït per una comunitat de dones penitents. Posteriorment l'any 1372 es va adoptar la regla de Sant Agustí i al 1500 va passar a ser de les monges Agustines de Santa Maria Magdalena. La situació exacta no la podem assegurar però estava situat molt a prop del que ara és la Via Laietana. Ens consta que aquest convent fou enderrocat l'any 1877. Constructivament no tenim moltes referències, però se sap que podia tenir un claustre gòtic¹. Una altra notícia que ens arriba és que al 1690 hi va haver un incendi que el va destruir parcialment, però que poc després es va tornar a reconstruir.

Tenim fonts escrites que ens relaten punts de la vida quotidiana dintre del convent l'any 1851, més concretament els papers d'una visita pastoral (17 de febrer de 1851).². En aquests documents figuren el nom de setze persones presentades com a religioses d'aquest convent. En el convent hi havia un total de 10 monges i 5 agregades (que eren criades particulars d'algunes monges).

La vida quotidiana de les religioses d'aquest convent presentava algunes peculiaritats “ *aspecto repugnante que ofrecia este monasterio*”, “*cada monja tenia doncella esterna para el servicio, y a veces se reunian dos para comer en la misma celda. Los inconvenientes religiosos y económicos de este tenor de vida son de mucho vulto*”. Aquestes frases textuais ens indiquen una clara independència de la vida de cada religiosa respecte a la comunitat.

També tenim notícies de qüestions de caire econòmic intern del convent, hi ha una sèrie de problemes econòmics que el bisbe soluciona ordenant la creació d'un fons comú amb totes les rendes del convent, i que a aquest fons comú

¹ **Garriga i Roca.** “*Quarterons de Garriga i Roca*”. Museu d'Història de la Ciutat

² **Arxiu Diocesà de Barcelona**, Registre comú, 1849-1852.

cada religiosa hi aportés anualment setanta lliures, que havien de sortir del seu fons particular. Aquestes mesures eren per cobrir les necessitats del conjunt de la comunitat.

També tenim referències del tracte a les novícies, aquestes havien d'aportar 200 lliures, tenir entre 20 i 26 anys d'edat i provenir d'una família bona. No cal dir que aquestes mesures, representaven un principi de selectivitat i de discriminació interna per motius econòmics.

Totes aquestes notícies referents a la vida quotidiana de les monges ens dona una visió socioeconòmica de la comunitat religiosa que ocupava el convent de les Magdalenes. Però d'aquestes notícies també podem abstroure notes o referències a elements arquitectònics del convent. Per exemple es fa una menció al claustre del convent. Aquest fet és interessant ja que gràcies a aquesta menció sabem que al 1851 el claustre del convent encara es conservava.

5.2. ANTECEDENTS DE L'AQÜEDUCTE DE BARCINO.

Apart de les evidències arqueològiques que ens demostren l'existència d'un aqüeducte romà a Barcelona, tenim una sèrie de notícies històriques que ens arriben per mitjà de fons escrites i fan referència explícita a aquest aqüeducte.

La notícia escrita més significativa l'hem de buscar en els llibres de cròniques de **Plini**,³ on ens fa una explicació detallada d'aquest element arquitectònic. Es refereix a *Barcino* com "**petita ciutat emmurallada**", i ens parla de dos aqüeductes que portaven l'aigua de Montcada i Collserola.

D'altra banda també hi ha evidències epigràfiques d'inscripcions⁴ que ens parlen d'un personatge que va viure a *Barcino* en el segle I d C. **Luci Minici Natal**, la inscripció ens parla d'unes termes públiques que s'alimenten d'aigua que venia d'un brollador de Montcada. La inscripció ens diu que aquestes termes públiques (situades sota la plaça Sant Miquel) varen ser una donació de **Quadroni Ver** i el seu pare, **Luci Minici Natal**, un dels senadors que es citen més en les fonts epigràfiques, i un personatge que va engrandir la ciutat de *Barcino*, aconseguint una corona de llorer ens els jocs d'Atenes. També es creu que aquest personatge va fer possible la construcció de l'aqüeducte.

Les troballes arqueològiques de l'aqüeducte romà de *Barcino*, no són molt nombroses. La primera troballa significativa fou l'any 1958⁵, i es situa a la Plaça Nova, al davant de la Catedral de Barcelona, i més concretament davant de la torre circular de la Casa de l'Ardiaca. Quan es va excavar l'interior de la torre de defensa, es varen localitzar dues arcades de l'aqüeducte, que entrava per aquest punt a la ciutat de *Barcino*. Les dues arcades ens mostren les característiques constructives d'aquesta estructura i ens dona una dada important. Per damunt de les arcades passen dues canalitzacions, que arribaven de forma paral·lela, i que tenen moments constructius diferents. Aquest fet ens fa creure en la hipòtesi dels dos aqüeductes, un que ve de

³ . Plini NH.XIV.73.

⁴ . Duran i Sanpere, Agustí. "Barcelona i la seva història". Volum II.

⁵ . Adolfo Florensa Ferrer. "La valoración urbanística del circuito romano". Ayuntamiento de Barcelona.

Collserola i un altre que ve de Montcada i que conflueixen a l'entrada de la ciutat.

La següent troballa fou l'any 1988, al carrer Duran i Bas. Aquesta troballa fou casual, propiciada per l'enderroc d'una casa vella dels números 12 i 14 del carrer. Un cop enderrocada la casa es varen adonar que en el mur de separació entre la casa dels números 12, 14 i la casa que ocupa els números 14, 16, s'intuïen cinc arcades tapiades que resultaren ser un tram d'aproximadament 20 metres de l'aqüeducte. Es varen localitzar quatre pilastres *d'Opus Vittatum* fet de carreus rectangulars de Montjuïc, units amb morter de calç. Els pilars tenen una secció quadrada de 1,70 metres de costat i per damunt dels pilars tenim una imposta de carreus de mida considerable, que suporten el pes d'uns arcs, constituïts per dovelles de mida mitjana de forma trapezoïdal. Justament per sobre dels arcs es presenta una cornisa correguda, sobre la qual s'aixecaria la canalització de l'aigua.

L'última notícia arqueològica i més recent, fou l'any 2004⁶. La troballa es situa al carrer Coronel Monasterio 6-16, districte de Sant Andreu de la ciutat de Barcelona, i fou una intervenció arqueològica realitzada entre el 9 de març i el 19 de maig de 2004.

En aquesta excavació arqueològica es va documentar un tram considerable d'aqüeducte romà. Es tracta d'una canalització de 108 metres de longitud (93 metres en continuïtat), amb una orientació sud-oest nord-est, d'una amplada total que va d' 1,30 metres a 1,50 metres i amb una alçada màxima de 1,40 metres. Les seves característiques constructives passen per unes parets "*d'Opus Caementicium*" de pedres lligades amb morter de calç blanc, d'entre 35 a 45 centímetres d'amplada. Aquestes parets paral·leles allotgen una conducció interna de 60 centímetres i l'interior de l'espai de la canalització presenta un revestiment "*d'Opus Signinum*" a l'igual que la base. També en algun tram es documenta l'arrencament d'una coberta.

⁶. **Daniel Giner Irazo.** "*Informe de la intervenció arqueològica preventiva al carrer Coronel Monasterio*" 6-16. **Informe Inèdit.**

Es creu que està pròxim al lloc de recollida d'aigua a la zona de Montcada, possiblement s'acumulava l'aigua amb una resclosa. Sabem gràcies a documents medievals que el Rec Comtal va aprofitar el punt de captació de l'aqüeducte romà.

Si ens basem en models geològics, podem especular en la hipòtesi que l'aqüeducte anava quasi bé soterrat fins el que ara és la Plaça Urquinaona i que a partir d'aquest punt s'anaven introduint les arcades i pilastres convertint-se amb un element arquitectònic exempt.

Per a donar-nos compte de la importància i grau tecnològic que podia assolir la construcció d'un aqüeducte creiem convenient citar a **Marco Lucio Vitruvio**⁷. Aquest personatge fou un arquitecte romà, que va viure al segle I a. C, i va escriure un tractat d'arquitectura que ens apropa minuciosament al tractament de l'aigua en època romana i creiem oportú citar uns fragments del "Libro Octavo de Arquitectura".

" El agua se puede conducir a través de zanjas, por obras de albañilería, por cañerías de barro, o tuberías de plomo; aunque deben seguirse las siguientes reglas:

Si se condujera el agua a través de zanjas o canales, las obras de albañilería deberán ser lo más sólidas posible, con una pendiente por lo menos un cuarto de pulgada por cada cien pies de longitud; siendo necesario cubrir con bóveda la construcción, con la finalidad de que el sol no incida sobre el agua. Una vez esta llega a la muralla de la urbe, deberá construirse un depósito, y, unido al mismo, otro con un mínimo de tres arcas de agua. El depósito constará de tres tubos distribuidores del agua comunicados con el interior de las cambijas, abastecidas por estos canales, y dispuestas de forma que al abundar el agua, la cambija del centro recibirá la sobrante de las otras dos; dirigiéndola por las cañerías a los lavaderos y surtidores. El agua de una de las dos cambijas partirá hacia los baños públicos, de la que la ciudad percibirá una renta anual.

⁷ . **Marco Lucio Vitruvio**. " Libro octavo de Arquitectura". Traducció Agustín Blánquez. Ed. Iberia S.A.

El agua de la tercera , se derivará hasta las casas particulares, de forma que haya suficiente para el público, por acueductos especiales. Esta distribución que indico es con idea de que los particulares, a quienes se les haya concedido el agua para sus casas, paguen una cantidad al Erario.

Si el terreno fuese de rocas o de toba, se abrirá sobre el mismo el acueducto; pero si el suelo fuese de tierra o arena, habría que realizar una galería cubierta de bóveda; por donde se deslizaria el agua, abriendo pozos separados uno de otro ciento veinticinco pies.

El acueducto realizado mediante conducción de plomo se regulará así: Si desde el nacimiento del agua hasta la ciudad existiera una pendiente continua, no obstaculizada por montes, se rellenará con obras de albañilería la depresión de los valles, manteniéndose, para las pendientes, las normas establecidas en la construcción de los acueductos...

Quando exista un desnivel, no importante, desde los manantiales hasta los muros de la urbe, es conveniente abrir unos registros, separados uno de otro unos cuatro mil pies, para poder solventar cualquier avería sin necesidad de revisar toda la instalación. Estos registros no deberán ser practicados ni en los desniveles, ni en la zona del vientre, ni en las pendientes donde el agua forzosamente tiene que volver a ascender, ni en la profundidad de los valles; sino donde la construcción se sustente sobre un nivel igual, durante un tramo prolongado.

Las tuberías de barro tienen la ventaja de que si produce rotura, es fácil de solucionarla y, además, el agua es más saludable en su contacto con el barro que con el plomo. Este metal contiene albayalde, nocivo para el hombre...

Sabem també que els constructors d'aqüeductes seguien una sèrie de pautes, per escollir el millor lloc d'emplaçament. Per escollir el punt d'inici, buscaven un lloc elevat on l'aigua estigués assegurada tot l'any, inclús en èpoques de sequera. Aquesta aigua passava per un procés de decantació abans d'iniciar el recorregut que anava del dipòsit d'origen anomenat "*castellum*" fins al final del recorregut de l'aqüeducte, ja dintre la ciutat. En el cas que la zona fos molt àrida, i el mateix subministrament d'aigua no es pogués assegurar tot l'any, el que es feia era construir un embassament, amb la finalitat de que no manqués mai l'aigua.

La part més important i possiblement l'espina vertebral d'un aqüeducte és el que s'anomena com a "*specus*" i és la rasa o canalització que va del dipòsit d'origen fins al dipòsit final. Aquests "*specus*" normalment eren tancats i en llocs de difícil construcció, com en terrenys rocosos, el que es feia era excavar-los directament en la roca sense necessitat d'obra. El fet de situar els "*specus*" al damunt d'arcades era simplement una mesura per salvar desnivells.

Possiblement la tasca més problemàtica que es trobaven els arquitectes romans era determinar la pendent i la longitud del "*specus*", aquesta era una qüestió determinant, ja que l'aigua havia de tenir un descens regulat, doncs no podia baixar a pressió, sinó que era necessari que el descens només fos regulat per la mateixa força de gravetat.

6. DESCRIPCIÓ I ANALISI DE LES RESTES.

En aquest apartat analitzem les restes excavades i documentades en totalitat i fem esment de restes localitzades però no excavades. Cal dir que totes les restes documentades han estat condicionades per l'execució general de l'obra, afectades en menor o major mesura, i podem dir que possiblement les restes més modernes són les més afectades i és per això que tenim poques evidències documentades.

Cal també fer esment del procés d'excavació, inicialment es va fer un control arqueològic d'uns sondejos laterals destinats a acollir una petita plataforma de formigó amb la finalitat d'assegurar les parets mestres de les cases veïnes, després es va controlar el perímetre que tenia que acollir els murs pantalla del nou edifici i es va netejar de runa tota la superfície del solar, per localitzar les possibles restes arqueològiques que podrien estar afectades per la construcció del soterrani del futur edifici. Es va actuar arqueològicament només en les estructures localitzades en el perímetre afectat pel futur mur pantalla. Les estructures localitzades en la resta del solar no les varem excavar en aquesta fase de la intervenció, per decisió del promotor de l'obra.

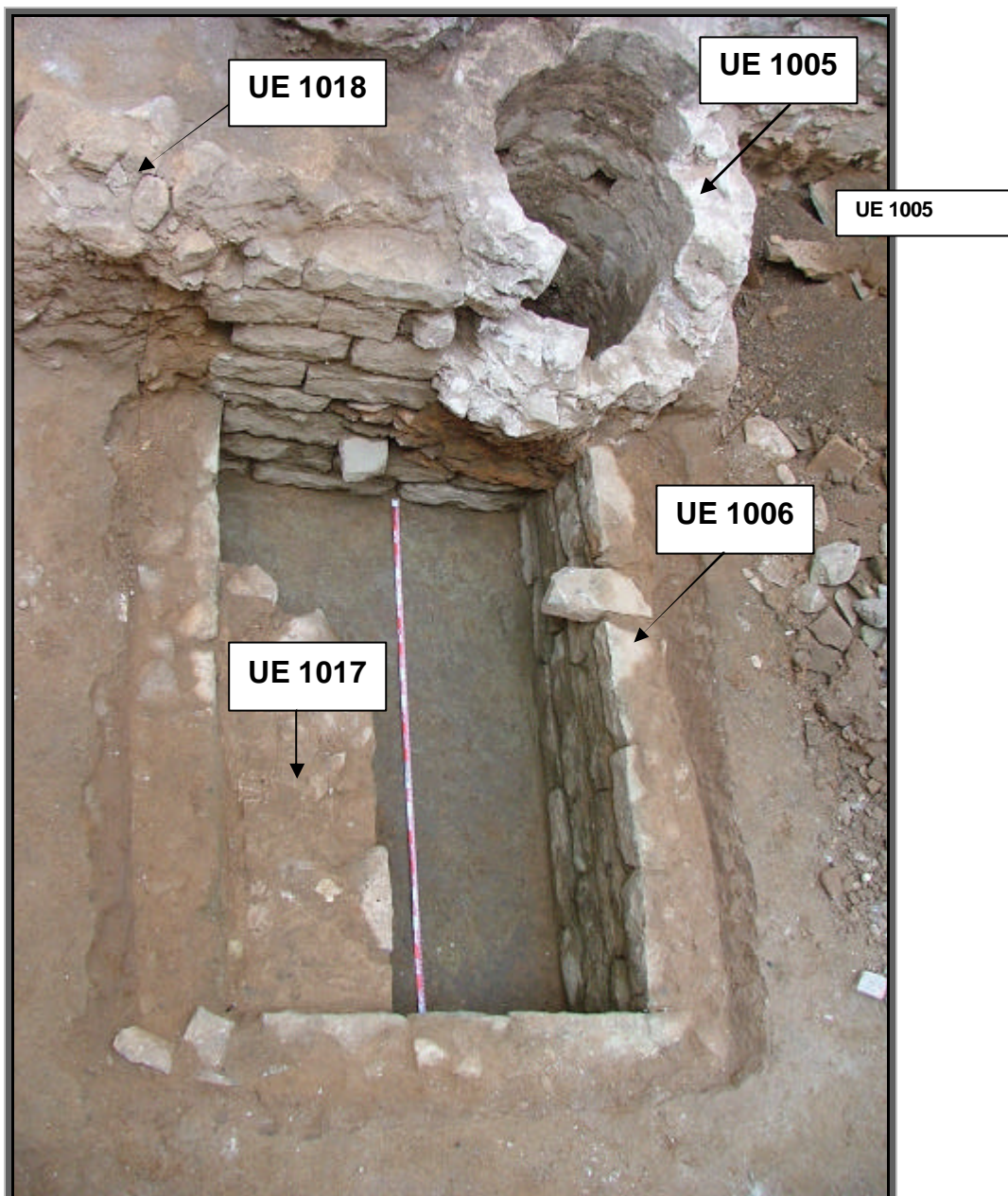
6.1 Estructures excavades.

UE. 1005. Es tracta d'un pou, de forma circular. Obrat amb pedres escairades i lligades entre elles amb morter de calç blanc de gra gruixut. Presenta dos rebliments diferenciats: **UE 1011 i UE 1012.** Aquests rebliments són molt orgànics, de consistència solta i de una coloració verdosa. La **UE 1011** correspon a l'últim rebliment d'amortització del pou i el més modern cronològicament parlant. La seva cronologia la podem situar en el segle XIX, per la presència de ceràmica de *Plat de Dol* i *Pipa Caolí*. La **UE 1012** representa la primera amortització del pou i la podem situar en un final del segle XVII i inici de segle XVIII, amb presència de ceràmica *Blava Catalana i Vidriades*.

UE 1006. És una estructura excavada en el substrat geològic, està constituïda per quatre parets obrades amb pedres escairades i lligades amb morter de calç vermellós. La funcionalitat d'aquesta estructura no està clara, però podria ser un tipus de pou mort rectangular. Presenta dos rebliments diferenciats: **UE 1015 i UE 1016**, de diferents tipus de sediment però cronològicament semblant. Aquests rebliments presenten un conjunt ceràmic prou interessant. La **UE 1015** correspon a l'última amortització de l'estructura i té una cronologia estimada de segle XV, amb presència de *Blava de Barcelona*. La **UE 1016** és la primera amortització d'aquesta estructura i té una cronologia d'inici del segle XV, amb presència de *Blava i Reflex Metà·lic Valencià*.

UE 1017. Estructura obrada amb pedres irregulars, lligades entre elles amb morter de calç vermellós, Podem considerar aquesta estructura com una reforma de la **UE 1006**.

UE 1018. Estructura obrada amb pedres irregulars, lligades entre elles amb morter de calç vermellós. No té una forma clara, però la podem considerar un element constructiu relacionat estretament amb la **UE 1006**, ja que estan relacionades físicament.

Fotografia 1.

UE 1022. Ho podem qualificar com l'última filada de pedres d'un mur. És un mur format per pedres irregulars, lligades entre elles per morter de calç blanca. Cronologia indeterminada, no tenim estrats associats per determinar la seva cronologia.

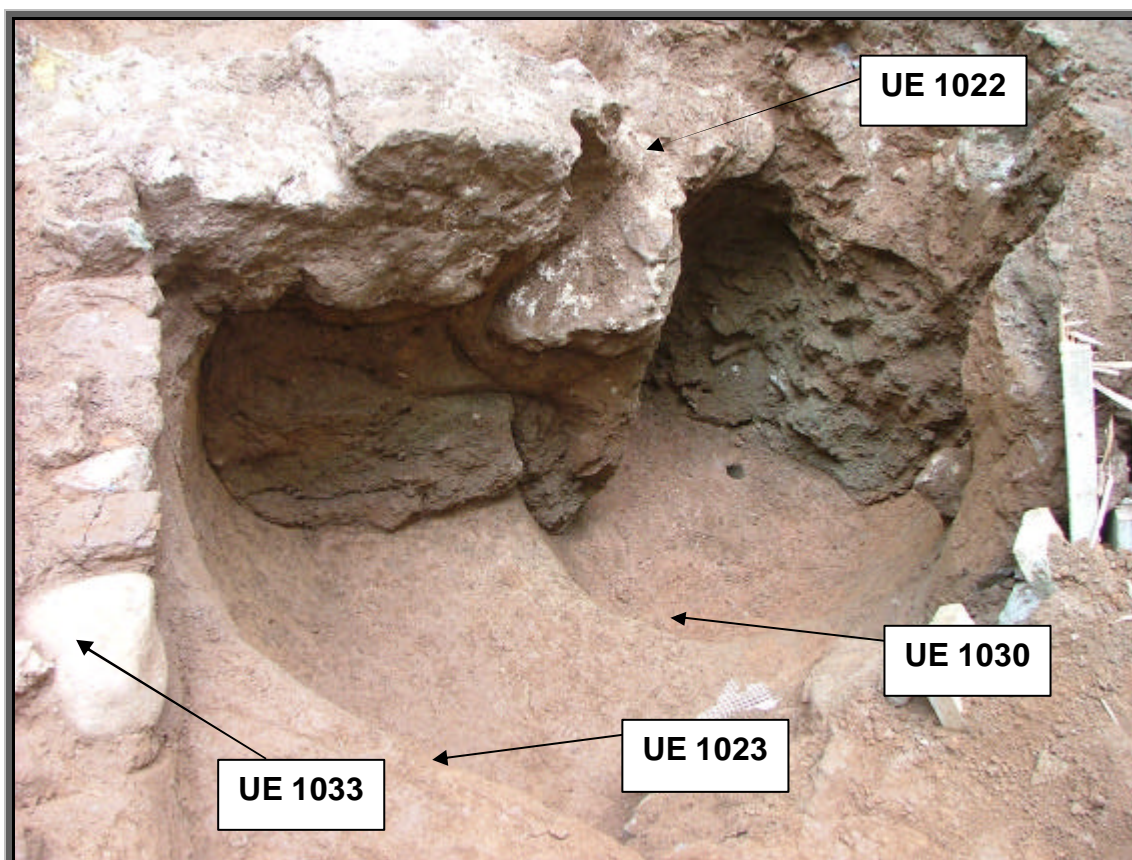
UE 1023. Es tracta d'una possible sitja i està excavada en el substrat geològic. El seu rebliment respon a la **UE 1024**, presenta restes de material constructiu

(*tegulae*). La seva cronologia la podem situar entre els segles IX-XI d C, per la presència de *sitra* i *ceràmica espatulada*.

UE 1030. Sitja de secció troncocònica, i boca circular. El seu rebliment és la **UE 1031**, és un sediment de consistència solta i presenta una coloració marró fosc, la ceràmica és escassa però podem situar-lo cronològicament en els segles IX-XI d C, per la presència de *ceràmica espatulada*.

UE 1033. Es tracta del fonament d'un possible mur, aquest fonament està format per pedres de dimensions petites irregulars amb alguna resta de morter de calç molt difuminat i argila vermellosa. Presenta una rasa per encabir aquesta estructura que és la **UE 1032**, que està tallant directament el substrat geològic.

La seva cronologia és indeterminada, ja que no hi trobem estrats associats.

Fotografia 2.

PILASTRA DE L'AQÜEDUCTE.

Aquesta troballa està situada entre la finca número 25 i la finca número 23 del Carrer Magdalenes. El mateix mur de separació de les finques aprofita i integra la pilastra de l'aqüeducte. Aquesta pilastra es presenta arrebossada amb morter de calç modern, cosa que en el seu moment va dificultar la seva localització exacta.

Podem diferenciar tres parts constructives que formen aquesta pilastra: **UE 1021** que s'identifica amb el fonament de la pilastra, sembla un fonament més o menys rectangular de 40 cm de potència i està construït amb pedres de dimensions petites de formes irregulars, unides amb morter de calç blanquinós groguenc de gra gruixut. Per sobre d'aquest fonament tenim la **UE 1020** que fa referència a la base de la pilastra. Aquesta base està formada per tres grans blocs de pedra rectangulars de dimensions considerables unides amb morter de calç d'una coloració blanquinosa groguenca. És possiblement aquí, on podríem situar el nivell de circulació en època romana, quedant aquest basament justament per sobre del nivell de circulació romà. El basament està suportant una pilastra que s'identifica amb la **UE 1019** formada per carreus petits escairats regulars, units entre ells amb morter de calç de coloració blanquinosa, tècnica constructiva anomenada “ *Opus Vittatum* “. Sembla ser que aquests carreus són de pedra de Montjuïc.

Cal esmentar una circumstància que ens crida l'atenció, els carreus que formen la pilastra es presenten molt erosionats. Aquest fet ens fa pensar que han estat molt de temps exempts o a la intempèrie. El moment de construcció de l'aqüeducte romà és incert i no tenim referències exactes del moment de construcció, però podem situar-lo en les darreries del segle I d C, si ens basem en les fons escrites extretes de les cròniques de **Plini**.

Fotografia 3.

Creiem que aquesta troballa d'aqüeducte del carrer Magdalenes 25, pertany a l'aqüeducte que tenia el seu origen a Montcada, juntament amb les restes del carrer Duran i Bas. Possiblement l'altre aqüeducte que tenia el seu origen hipotètic a Collserola s'unia amb el de Montcada a l'alçada del que ara és la Plaça Nova i conjuntament entraven a la ciutat de Barcino justament al costat de la torre de la Casa de l'Ardiaca.

Es pot traçar un curs hipotètic de l'aqüeducte si unim el tram del carrer Duran i Bas amb la pilastra de Magdalenes 25. Possiblement l'aqüeducte passaria per el mur de separació de les cases situades entre el carrer Magdalenes i el carrer de N'Amargós.

6.2 Estructures no excavades.

UE 2002. Es tracta d'un retall circular localitzat en planta, possiblement es tracta d'una sitja. El seu farciment respon a la **UE 2002**, de coloració marró fosc i amb presència de carbons i material ceràmic.

UE 2003. És un retall de forma circular localitzat en planta. El seu rebliment correspon a la **UE 2004**, d'una coloració verdosa fosca, i amb presència de carbons i material arqueològic.

UE 2005. És un retall irregular de dimensions considerables i que està tallat per la rasa dels murs pantalla. Només es conserva un 50% aproximadament en planta. El seu rebliment és la **UE 2006**, de coloració marró fosc i amb presència de material arqueològic, fauna i carbons.

UE 2007. Retall de forma circular, situat en el tall oest del solar. Podria tractar-se d'una sitja de dimensions considerables. El seu rebliment respon a la **UE 2008**, de coloració marró clar amb presència de material arqueològic i carbons.

UE 2031. Retall irregular de forma indefinida però amb una tendència circular. El seu rebliment és la **UE 2010** de color marró fosc. Aquest retall està tallat per un mur de contenció **UE 2030**.

UE 2015. És una sitja seccionada per un rebaix incontrolat. Està situada en el tall sud del solar al costat mateix de la base de l'aqüeducte. Aquesta sitja presenta dos rebliments diferenciats. La **UE 2017**, és tracta del primer rebliment, d'una coloració marró clar. El segon rebliment és la **UE 2016** de coloració verdosa.

UE 2013. Es tracta d'un pou rectangular obrat. Està situat en la part central del solar. El seu rebliment respon a la **UE 2014**, que està formada per una constructiva moderna.

UE 2018. Sembla un retall de forma irregular, situat al tall oest del solar. Està parcialment afectat per un rebaix incontrolat. El seu rebliment és la **UE 2020** de color marró fosc i amb presència de ceràmica.

UE 2011. Retall circular situat al tall oest del solar. Possiblement es tracti d'un pou i està parcialment afectat per un rebaix incontrolat. El seu rebliment respon a la **UE 2012**, i presenta una coloració verdosa fosca.

UE 2012. Retall circular de dimensions petites. Està situat just al costat de la **UE 2009** i també està relacionat físicament amb el mur **UE 2030**. El seu rebliment respon a la **UE 2022**, de coloració marró fosc.

7. CONCLUSIONS.

Abans d'iniciar les conclusions generals d'aquest jaciment arqueològic situat al número 25 del Carrer Magdalenes, caldria esmentar una sèrie de circumstàncies que ens condicionen l'estat i la conservació de les mateixes restes arqueològiques.

Com a primer element condicionador, podem fer esment, a la repercussió negativa sobre les restes arqueològiques, que va suposar el procés d'enderroc i retirada de runa constructiva en el procés general de l'obra destinada al solar número 25 del Carrer Magdalenes. Aquest procés d'enderroc i sanejament de l'edifici vell va suposar un rebaix considerable d'estrats arqueològics, que no es pot quantificar exactament, però tenint en compte la marca del paviment de circulació de la casa vella que s'observa en els murs mestres laterals conservats, podem afirmar que el rebaix mecànic pot ser d'un metre aproximadament. Aquest rebaix es va realitzar sense cap mena de control arqueològic, i es va dur a terme molt abans de qualsevol intervenció arqueològica.

El següent condicionador està també relacionat directament amb les necessitats relatives de l'obra. Un cop documentades i desmuntades les restes arqueològiques afectades per les pantalles de fonamentació del nou edifici, els responsables de l'obra varen creure convenient introduir una retroexcavadora amb finalitats no esclarides encara avui dia, i rebaixar considerablement el solar, amb totes les conseqüències d'afectació que aquest fet suposa a les possibles restes arqueològiques.

En resum podem dir que el procés d'execució de l'obra ha marcat negativament la conservació de les possibles restes i els moviments i excavacions incontrolats de segur han destruït, gran part del patrimoni que podia haver presentat el jaciment.

Malgrat tots aquest inconvenients, s'han pogut documentar i excavar una sèrie d'elements arqueològics. Aquests elements, estan relacionats amb unitats

estratigràfiques negatives, totes elles retallades en el que nosaltres considerem com substrat geològic.

Cronològicament parlant podem situar les restes arqueològiques del jaciment del Carrer Magdalenes 25 en quatre estadis cronològics diferents.

Segle I d C.

D'aquest segle tenim documentada la pilastra de l'aqüeducte romà. Creiem que aquesta pilastra formava part de l'aqüeducte procedent de Montcada, juntament a les restes del carrer Duran i Bas. També creiem oportú incidir amb el procés de localització d'aquesta troballa. Tal i com va succeir en el carrer Duran i Bas, les restes d'aqüeducte de Magdalenes 25, estan integrades en el mur de separació de dues cases (números 25 i 23). Aquesta circumstància ens planteja la possibilitat de que hi puguin haver més restes d'aquest aqüeducte en llocs puntuals, com els murs de separació de les cases actuals del carrer Magdalenes i carrer de N'Amargós. Un fet que ens crida l'atenció és la cota elevada en que apareixen les restes romanes, en el cas de la pilastra de l'aqüeducte quasi bé podem situar el nivell de circulació romà a pocs centímetres del que seria el paviment antic de la casa enderrocada.

Generalitzant podem dir que *Barcino* era una ciutat prou afortunada per contar amb dos aqüeductes. No cal remarcar la importància que es donava a l'aigua en època romana. El seu subministrament era bàsic per donar a la ciutat, aigua suficient per a totes les activitats socioeconòmiques que es desenvolupaven. Sovint no eren suficients els pous, aqüífers etc.. i més si es tractava d'una ciutat amb un notable creixement com era la pròpia *Barcino*. Malgrat que la construcció d'un aqüeducte comporta un esforç econòmic i social molt considerable, molts cops es feia necessària la seva construcció per a no estancar el creixement i prosperitat d'una ciutat. Sens cap mena de dubte la construcció dels aqüeductes de *Barcino* va tenir conseqüències beneficioses en tots els sentits per a la ciutat.

Segles IX-XI.

Les restes arqueològiques que tenim d'aquesta cronologia, es limiten a dues sitges documentades totalment. El fet de no poder associar aquestes restes a altres tipus d'estructures, com murs, paviments etc... ens limita la seva comprensió i interpretació espacial. Però podem relacionar-les com a mostres palpables de l'evolució urbanística de Barcelona entre els segles VII i XI. Aquesta relació la podem considerar per l'estudi del material arqueològic exhumat en els nivells d'amortització d'aquestes sitges. La ceràmica ens dona una cronologia de segles X, XI moment en que a Barcelona es marca una nova organització de l'espai i del territori.

En un moment determinat, l'antiga ciutat romana es queda petita en espai físic i sobretot en espai econòmic. Les necessitats econòmiques varien des d'època romana, ja que malgrat que la base agrícola no canviï, sí que ho fan les formes d'explotació agrària. Comencen a proliferar petits nuclis d'hàbitat fora muralla, amb la finalitat de controlar de més a prop els camps i els horts. No cal viure dintre muralla, ja que Barcelona no pateix cap amenaça de l'exterior i són segles de teòrica tranquil·litat. No s'enderroquen les muralles de Barcino, (recordem que la frontera amb el món musulmà no era molt lluny), però aquesta tranquil·litat relativa, comporta l'aparició del que anomenem *suburbium*, que consistia bàsicament, en una ocupació dispersa de la zona de fora muralla, tant amb cases i masos, com amb petits nuclis de caire religiós que, poc a poc van transformar-se amb convents.

Les sitges documentades a Magdalenes 25, estan relacionades amb tasques agrícoles, que es desprenen segurament d'aquest nou ordre territorial i urbanístic.

Segle XV.

D'aquest segle tenim documentat en el jaciment, una estructura obrada, rectangular, excavada en el substrat geològic, que considerem com una mena de fossa sèptica. Aquesta consideració pot ser molt qüestionable, ja que no es pot especificar amb seguretat la funcionalitat. El que realment mereix una consideració a banda, són els estrats d'amortització d'aquesta estructura i més concretament el material ceràmic exhumat en aquestes amortitzacions. Són fòssils directors molt clars, i la mateixa ceràmica es presenta en un bon estat de conservació. Ens sorprèn la seva varietat tipològica i és per això que hem realitzat un apartat de catalogació en aquest treball.

Pel que fa referència al context històric de la zona al segle XV, podem afirmar que estava ocupada per un convent. Hi ha notícies que aquest convent es va començar a construir al 1364 i/o 1365. Segons ens consta fou patrocinat i construït per una comunitat de dones penitents. Posteriorment l'any 1372 es va adoptar la regla de Sant Agustí i al 1500 va passar a ser de les monges Agustines de Santa Maria Magdalena. La situació exacta no la podem assegurar però estava situat molt a prop del que ara és la Via Laietana. Ens consta que aquest convent fou enderrocat l'any 1877. Constructivament no tenim moltes referències, però se sap que podia tenir un claustre gòtic. Una altra notícia que ens arriba és que al 1690 hi va haver un incendi que el va destruir parcialment, però que poc després es va tornar a reconstruir.

No podem relacionar la troballa d'aquesta fossa sèptica amb el convent de les Magdalenes, ja que no tenim cap mena de resta més d'aquest període atribuïbles al convent, però al menys podem relacionar-ho cronològicament.

Segles XVI-XIX.

D'aquestes cronologies tenim un nombre més gran de restes, considerant les que encara estan en peu, com les parets mestres de les cases veïnes i les que es presenten també excavades en el subsòl geològic. Són pous i retalls irregulars, que no ens donen malauradament una informació gaire extensa. Metòdicament no els podem associar a cap estructura com murs o paviments ja que no ens apareixen. Apareix ceràmica en superfície del segle XX amb decoració floral en blau, verd i groc.

8. DIBUIX DEL MATERIAL ARQUEOLÒGIC.

8.1 Llistat de dibuixos.

1. 046/04, UE 1011, DIBUIX 1.
2. 046/04, UE 1011, DIBUIX 2.
3. 046/04, UE 1011, DIBUIX 3.
4. 046/04, UE 1012, DIBUIX 1.
5. 046/04, UE 1012, DIBUIX 2.
6. 046/04, UE 1016, DIBUIX 1.
7. 046/04, UE 1016, DIBUIX 2.
8. 046/04, UE 1016, DIBUIX 3.
9. 046/04, UE 1016, DIBUIX 4.
10. 046/04, UE 1016, DIBUIX 5.
11. 046/04, UE 1016, DIBUIX 6.
12. 046/04, UE 1016, DIBUIX 7.
13. 046/04, UE 1016, DIBUIX 8.
14. 046/04, UE 1016, DIBUIX 9.
15. 046/04, UE 1016, DIBUIX 10.
16. 046/04, UE 1016, DIBUIX 11.
17. 046/04, UE 1016, DIBUIX 12.
18. 046/04, UE 1024, DIBUIX 1.
19. 039/05, UE 2000, DIBUIX 1.
20. 039/05, UE 2020, DIBUIX 1.
21. 039/05, UE 2020, DIBUIX 2.
22. 039/05, UE 2020, DIBUIX 3.

8.3. Catàleg de les peces més significatives.

046/04-1011-1: Perfil sencer d'un plat del tipus blava catalana de la DITADA, anomenada així perquè aquest tipus de ceràmica tenen la sanefa o orla feta amb traços gruixuts que semblen fets amb el dit. Aquests plats solen dur en el centre figures humanes, escuts, ocells, cases, etc. En la ceràmica que presentem està format per la cara humana d'una dona decorat amb motius vegetals. Llavi arrodonit exvasat amb fons pla. Pasta oxidada de tonalitat beige amb desgriexant molt depurat amb presència de vacuoles. Decoració en blau (cobalt) sobre fons blanc estannífer. Procedència: Catalunya. Cronologia: Mitjans del segle XVII.

Paral·lels bibliogràfics:

- **BATLLORI, A.; LLUBIÀ, LI.** (1949): *Ceràmica catalana decorada*. Llibreria Tuebols. Barcelona, pàg. 73.
- **BELTRÁN DE HEREDIA BERCERO, J.** (1998): "Tipologia de la producció barcelonina de ceràmica comuna baix medieval: una proposta de sistematització" a *Ceràmica Medieval i Postmedieval: Circuits productius i seqüències culturals*. Coordinació: José I. Padilla i Josep M. Vila. Publicacions de la Universitat de Barcelona. Barcelona. Làm.V, fig. 1, pàg. 181.

046/04-1011-2: Vora d'alfabeguer similar a la làm. V, fig. 1 (BELTRÁN DE HEREDIA, 1998). És un test que servei per a posar-hi el terra cuita amb alfàbrega. Té una forma troncocònica amb vora decorada amb un motiu de dentat escalonat. A l'igual que les peces trobades a la Catedral de Barcelona, es tracta d'una producció en obra vidrada a l'exterior en color verd. Pasta oxidada de tonalitat taronja-beige amb desgriexant de partícules blanquinoses. Procedència: Catalunya. Cronologia: XV.

Paral·lels bibliogràfics:

- **BATLLORI, A.; LLUBIÀ, LI.** (1949): *Ceràmica catalana decorada*. Llibreria Tuebols. Barcelona, pàg. 86.

046/04-1011-3: Fragment d'una cassoleta d'una pipa. Representació d'una proa d'un vaixell. Ceràmica vidrada decorada en groc, blau i taronja sobre fons blau. La representació del vaixell en pipes és de tradició musulmana, molt recurrent en contextos ceràmics del sud-est de la Península Ibèrica. Pasta oxidada de tonalitat beix. Procedència: Desconeguda. Cronologia: Possiblement XIV.

046/04-1012-1: Vora del tipus fireta representant un morteret. Ceràmica amb blau gòtic. Llavi arrodonit amb una costella, decorat en blau, a més decoració de punts a la vora sobre fons blanc estannífer. Pasta oxidada ataronjada amb desgreixant molt depurat. Procedència: Barcelona. Cronologia: XV, sense paral·lels.

046/04-1012-2: Fragment d'un cap d'una dona. Ceràmica comuna oxidada amb restes de vidrat blanc, pot pertànyer a un recipient ja que al darrera del cap hi ha el que pot ser l'arrencament d'una nansa. Pasta oxidada de tonalitat taronja amb desgreixant molt depurat. El Museu Municipal Prim Rull de Reus conserven gran quantitat de representacions d'un cos de persona o animal. Procedència: Desconeguda. Cronologia: Indeterminada.

046/04-1016-1: Perfil sencer d'escudella blava valenciana. Llavi arrodonit amb peu volant. Pasta oxidada de tonalitat beix amb desgreixant molt depurat amb presència de vacuoles i matriu laminar. Decoració en blau (cobalt) sobre fons blanc estannífer. Format per dos filets concèntrics marcant la vora amb

motiu central d'una aspa de quatre pètals ratllats obliquament; a l'interespai decorat amb l'Ave Maria estilitzat amb una decoració ovalada colgant. Una de les quatre decoracions de l'Ave Maria està realitzat formant una alàfia. La decoració es compon mitjançant punts donant a la peça un caràcter decoratiu d'*horror vacui*. Procedència: València, la gran quantitat de producció del taller de Paterna fan pensar en què la seva producció va estar realitzada en aquesta localitat, però a Manises a inicis del segle XV també es van realitzar aquestes produccions. Cronologia: Finals del segle XIV – inici del segle XV.

Paral·lels bibliogràfics:

- **AMIGUES, F., MESQUIDA, M.** (1993): *La céramique de Paterna. Ateliers et production*. Musée de Bessiers.
- **AMIGUES, F., MESQUIDA, M., SOLER, M. P.** (1987): "La cerámica esgrafiada en los talleres mudéjares de Paterna (Valencia)" a *IV Congreso Internacional de Cerámica Medieval del Mediterráneo ccidental*, Lisboa, p.305-314.
- **AMIGUES, F.; MESQUIDA, M.** (1985): *Ceràmica medieval de Paterna en la col·lecció Rafael Alfonso Barberá*. Ajuntament de Paterna.
- **LERMA, J. V.** (1992): *La loza gòtico-mudéjar en la ciudad de Valencia*. Madrid.
- **LERMA, J. V. et alii** (1984): "Sistematización de la loza gòtico-mudéjar de Paterna/Manises" a *La Ceramica Medievale*, p. 183-203.
- **LÓPEZ ELUM, P.** (1984): "Los orígenes de la cerámica de Manises y de Paterna (1285-1335)" a *La ceramica medievale*. Valencia, p.163-181.
- **MESQUIDA GARCÍA, M.** (2002): *La cerámica de Paterna: Reflejos del Mediterráneo*. Museo de Bellas Artes de Valencia.

- **PINEDO, C.; VIZCAINO, E.** (1977): *La cerámica de Manises en la Historia*. Ed. Everest. León.

046/04-1016-2: Perfil sencer d'escudella blava valenciana amb reflexos metàl·lics. Llavi arrodonit amb fons pla. Pasta oxidada de tonalitat beix amb desgreixant molt depurat amb presència de vacuoles i matriu laminar. Decoració en blau (cobalt) i reflexos metàl·lics sobre fons blanc estannífer. Decoració en blau de flors amb punts encerclades en rodones. La decoració en reflex metàl·lic està composta també per flors de punts i punts omplint l'interespai. Els registres cerclats a tocar a la vora estan decorat amb estrelles de cinc puntes. Procedència: València. Cronologia: Inici segle XV.

Paral·lels bibliogràfics:

- **AMIGUES, F., MESQUIDA, M.** (1993): *La céramique de Paterna. Ateliers et production*. Musée de Bessiers.
- **AMIGUES, F.; MESQUIDA, M.** (1985): *Ceràmica medieval de Paterna en la col·lecció Rafael Alfonso Barberá*. Ajuntament de Paterna.
- **LERMA, J. V.** (1992): *La loza gòtico-mudéjar en la ciudad de Valencia*. Madrid.
- **LERMA, J. V. et alii** (1984): "Sistematización de la loza gòtico-mudéjar de Paterna/Manises" a *La Ceramica Medievale*, p. 183-203.
- **LLORENS, J.** (1989): *Ceràmica catalana de reflex metàl·lic. Segles XV a XVII*. Barcelona.
- **MARTÍNEZ CAVIRÓ, B.** (1982): *La Loza Dorada*. Editora Nacional. Madrid.

- **MESQUIDA GARCÍA, M.** (2000): *La cerámica dorada. Quinientos años de su producción en Paterna.* Ajuntament de Paterna. Valencia.
- **MESQUIDA GARCÍA, M.** (2002): *La cerámica de Paterna: Reflejos del Mediterráneo.* Museo de Bellas Artes de Valencia.
- **MESQUIDA GARCÍA, M.** (2002): *La cerámica de Paterna: Reflejos del Mediterráneo.* Museo de Bellas Artes de Valencia.

046/04-1016-3: Perfil sencer d'escudella blava valenciana amb reflexos metàl·lics. Llavi arrodonit amb fons pla. Pasta oxidada de tonalitat beix amb desgreixant molt depurat amb presència de vacuoles i matriu laminar. Decoració en blau (cobalt) i reflexos metàl·lics sobre fons blanc estannífer. Decoració en blau de flors amb punts encerclades en rodones. La decoració en reflex metàl·lic està composta també per flors de punts i punts omplint l'interespai. Els registres cerclats a tocar a la vora està decorat amb fulles de cinc fulles. Sanefa central emmarcada formada per una flor en relleu. Decoració exterior en reflex metàl·lic amb filets concèntrics a la paret i al fons emmarcant la sanefa central d'un motiu radial. Procedència: València. Cronologia: Inici segle XV.

Paral·lels bibliogràfics:

- **AMIGUES, F., MESQUIDA, M.** (1993): *La céramique de Paterna. Ateliers et production.* Musée de Bessiers.
- **AMIGUES, F.; MESQUIDA, M.** (1985): *Ceràmica medieval de Paterna en la col·lecció Rafael Alfonso Barberá.* Ajuntament de Paterna.
- **LERMA, J. V.** (1992): *La loza gótico-mudéjar en la ciudad de Valencia.* Madrid.

- **LERMA, J. V. et alii** (1984): “Sistematización de la loza gótico-mudéjar de Paterna/Manises” a *La Ceramica Medievale*, p. 183-203.
- **LLORENS, J.** (1989): *Ceràmica catalana de reflex metàl·lic. Segles XV a XVII*. Barcelona.
- **MARTÍNEZ CAVIRÓ, B.** (1982): *La Loza Dorada*. Editora Nacional. Madrid.
- **MESQUIDA GARCÍA, M.** (2000): *La cerámica dorada. Quinientos años de su producción en Paterna*. Ajuntament de Paterna. Valencia.
- **MESQUIDA GARCÍA, M.** (2002): *La cerámica de Paterna: Reflejos del Mediterráneo*. Museo de Bellas Artes de Valencia.
- **MESQUIDA GARCÍA, M.** (2002): *La cerámica de Paterna: Reflejos del Mediterráneo*. Museo de Bellas Artes de Valencia.

046/04-1016-4: Perfil sencer d'escudella blava valenciana amb reflexos metàl·lics perduts. Llavi arrodonit amb fons volant. Pasta oxidada de tonalitat beix amb desgreixant molt depurat amb presència de vacuoles i matriu laminar. Decoració exterior en reflex metàl·lic amb filets concèntrics a la paret. Presenta un grafit a l'exterior d'una aspa emmarcada en un triangle. Procedència: València. Cronologia: Inici segle XV.

Paral·lels bibliogràfics:

- **MESQUIDA GARCÍA, M.** (2002): *La cerámica de Paterna: Reflejos del Mediterráneo*. Museo de Bellas Artes de Valencia.

046/04-1016-5: Vora d'olla comuna reduïda. Llavi arrodonit amb un petit encaix a l'interior per aguantar una tapadora. Cos globular amb una nansa amb apèndix cònic, el fons és arrodonit. Presenta el fons cremat i decoració al coll i a la paret al mig de la peça d'un registre concèntric pentinat. Pasta grollera reduïda amb partícules blanquinoses, visible a l'interior de la peça, a l'exterior la peça ha estat allisada. Producció: Possible taller local. Cronologia: Aquest tipus de peça és comú a totes les llars, però no es troba paral·lels la forma de nansa que presentem.

046/04-1016-6: Vora d'olla comuna reduïda. Llavi arrodonit amb un petit encaix a l'interior per aguantar una tapadora. Cos globular amb dues nanses oposades, el fons és arrodonit i es troba cremat. Pasta grollera reduïda amb partícules blanquinoses, visible a l'interior i exterior de la peça. Producció: Possible taller local. Cronologia: Aquest tipus de peça és comú a totes les llars, però no es troba paral·lels la forma de nansa que presentem.

Paral·lels bibliogràfics:

- **BELTRÁN DE HEREDIA BERCERO, J.** (1998): "Tipologia de la producció barcelonina de ceràmica comuna baix medieval: una proposta de sistematització" a *Ceràmica Medieval i Postmedieval: Circuits productius i seqüències culturals*. Coordinació: José I. Padilla i Josep M. Vila. Publicacions de la Universitat de Barcelona. Barcelona. Làm. IX, fig. 5, pàg. 195.

046/04-1016-7: Vora d'olla comuna oxidada. Llavi arrodonit amb perfil en "S", sense nanses i vora exvasada. Presenta una carena lleugerament marcada. Pasta grollera oxidada amb partícules blanquinoses, visible a l'interior i exterior de la peça. Decoració per damunt de la carena d'un filet concèntric una mica sinuós. Producció: Possible taller local. Cronologia: Pervivència de les olles d'alta edat mitjana.

Paral·lels bibliogràfics:

- **BELTRÁN DE HEREDIA BERCERO, J.** (1998): “Tipologia de la producció barcelonina de ceràmica comuna baix medieval: una proposta de sistematització” a *Ceràmica Medieval i Postmedieval: Circuits productius i seqüències culturals*. Coordinació: José I. Padilla i Josep M. Vila. Publicacions de La Universitat de Barcelona. Barcelona. Làm. IX, fig. 6, pàg. 195.

046/04-1016-8: Perfil sencer d'una llumenera o llàntia piquera. Bec format a partir de la pessigació de la vora. Pasta oxidada amb partícules blanquinoses. Vidrat interior en verd clar. Producció: Possible taller local. Cronologia: Segles XIV-XV.

046/04-1016-9: Vora de morter vidrat gòtic. Llavi bisellat del tipus II (làm. IX, fig. 2, BELTRÁN DE HEREDIA, 1998), no presenta costelles. Presenta nanses per sota de la vora semicirculars. Pasta oxidada amb partícules blanquinoses i rogenques. Vidrat exterior verd gòtic i melat a l'interior. Producció: Possible taller local. Cronologia: XIV-XV.

Paral·lels bibliogràfics:

- **BELTRÁN DE HEREDIA BERCERO, J.** (1998): “Tipologia de la producció barcelonina de ceràmica comuna baix medieval: una proposta de sistematització” a *Ceràmica Medieval i Postmedieval: Circuits productius i seqüències culturals*. Coordinació: José I. Padilla i Josep M. Vila. Publicacions de La Universitat de Barcelona. Barcelona. Làm. IX, fig. 2, pàg. 195.

046/04-1016-7: Perfil sencer de greixonera. Llavi arrodonit lleugerament entrant. Té un abocador de pessic. Presenta un arrencament de nansa en un dels costats. El fons es troba cremat. Pasta grollera oxidada amb partícules blanquinoses. L'interior es troba vidrat en marró. Producció: Possible taller local. Cronologia: Pervivència de les olles d'alta edat mitjana.

Paral·lels bibliogràfics:

- **BELTRÁN DE HEREDIA BERCERO, J.** (1998): “Tipologia de la producció barcelonina de ceràmica comuna baix medieval: una proposta de sistematització” a *Ceràmica Medieval i Postmedieval: Circuits productius i seqüències culturals*. Coordinació: José I. Padilla i Josep M. Vila. Publicacions de La Universitat de Barcelona. Barcelona. Lám. VIII, fig. 2, pàg. 192.

046/04-1016-11: Perfil sencer de tapadora, coneguda com “tapadora de botó” del tipus I de la classificació de cobertora (BELTRÁN DE HEREDIA, 1998). Presenta un agafador troncocònic motllurat amb vora exvasada i llavi aixecat. Pasta comuna oxidada amb partícules blanquinoses i rogenques. La peça es troba vidrada en marró. Producció: Possible taller local. Cronologia: Segle XIV-XV.

Paral·lels bibliogràfics:

- **BELTRÁN DE HEREDIA BERCERO, J.** (1998): “Tipologia de la producció barcelonina de ceràmica comuna baix medieval: una proposta de sistematització” a *Ceràmica Medieval i Postmedieval: Circuits productius i seqüències culturals*. Coordinació: José I. Padilla i Josep M. Vila. Publicacions de La Universitat de Barcelona. Barcelona. Lám. VI, fig. 2, pàg. 186.

046/04-1016-12: Perfil sencer de refredador. Similar a la làm. XI, fig. 1 (BELTRÁN DE HEREDIA, 1998). En el fragment que presenten no conté el contenir i tant sols es present la vora. Presenta una boca d'ompliment lateral i exvasada amb la vora arrodonida. Pasta comuna oxidada amb partícules blanquinoses i rogenques. La peça es troba vidrada en melat. Producció: Possible taller local. Cronologia: Segle XV.

046/04-1024-1: Vora de sitra de pasta oxidada amb desgreixant depurat amb partícules blanquinoses i rogenques, visible a la matriu. Realitzada amb torn lent o torneta. Paret exterior espatulada horitzontalment. Procedència: Possible taller local. Cronologia: s. IX-XI, ceràmica alt-medieval.

039/05-2000-1: Fons de plat del tipus blava catalana, possiblement de la DITADA. Aquests plats solen dur en el centre figures humanes, escuts, ocells, cases, etc. En la ceràmica que presentem està format per un cèrvol petit amb decoració floral. Pasta oxidada de toanlitàt beix amb desgreixant molt depurat amb presència de vacuoles. Decoració en blau (cobalt) sobre fons blanc estannífer. Procedència: Catalunya. Cronologia: Mitjans del segle XVII.

039/05-2020-1: Perfil sencer d'una olla. Llavi arrodonit exvasat i coll marcat amb fons còncav i dues nanses oposades. Obra vidrada a l'interior en marró. Pasta oxidada de tonalitat ataronjada amb desgreixant de partícules blanquinoses. Presenta el fons cremat. Procedència: Pot pertany a un taller local. Cronologia: A Mitjans del segle XVI.

039/05-2020-2: Perfil sencer d'una gerreta. Llavi arrodonit exvasat i perfil en "S" i amb fons pla i una nansa. Obra vidrada a l'interior en marró. Pasta oxidada de tonalitat ataronjada amb desgreixant de partícules blanquinoses. Presenta el

fons cremat. Procedència: Pot pertany a un taller local. Cronologia: A Mitjans del segle XVI.

039/05-2020-3: Perfil sencer d'una tapadora realitzada a partir del fons d'una olla. Obra vidrada a l'interior en marró. Pasta oxidada de tonalitat ataronjada amb desgreixant de partícules blanquinoses. Presenta el fons cremat. Procedència: Pot pertany a un taller local. Cronologia: A Mitjans del segle XVI.

9. FITXES D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1000
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:
DEFINICIO :	Substrat geològic.		
DESCRIPCIÓ :	Substrat geològic. Es caracteritza per una composició d'argiles ataronjades plàstiques, amb nòduls de carbonats. Aquest substrat geològic es presenta net i no presenta intrusions. Únicament presenta les intrusions arqueològiques de unitats estratigràfiques negatives com pous, sitges i dipòsits.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1005
Sector:	Àmbit:	Cronologia: Finals s. XVII- inici s. XVIII.	Afectació: Total.
DEFINICIO :	Pou.		
DESCRIPCIÓ :	Pou fet amb pedres escairades, lligades entre elles amb morter de calç blanquinós de gra gruixut. està parcialment destruït per un rebaix incontrolat.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	1013	Es reblert per 1011,1012
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1006
Sector:	Àmbit:	Cronologia: Inici s. XV.	Afectació: Total
DEFINICIO :	Fossa sèptica.		
DESCRIPCIÓ :	Dipòsit rectangular. possible fossa sèptica. està format per pedres rectangulars lligades entre ells amb morter de calç ataronjat. Està parcialment afectat per un rebaix de terres incontrolat.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	1014	Es reblert per 1015
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per 1013
	Es recolza a		Se li recolza 1005
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 1011
Sector:	Ambit:	Cronologia: s. XIX	Afectació: Total	
DEFINICIO :	Estrat.			
DESCRIPCIO :	Primer rebliment del pou 1005. Té una coloració verdosa i una consistència solta.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	1005	Es reblert per	
	Cobreix a	1012	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 1012
Sector:	Ambit:	Cronologia: Fi s. XVII, inici XVIII.	Afectació: Total	
DEFINICIO :	Estrat			
DESCRIPCIO :	Segon rebliment del pou 1005. Té una coloració marró fosc i una consistència solta.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	1005	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	1011
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 1013
Sector:	Ambit:	Cronologia: Fi s. XVII	Afectació: Parcial.	
DEFINICIO :	Unitat estratigràfica negativa.			
DESCRIPCIO :	Retall per encabir el pou 1005.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	1005,1011,1012
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1000	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1014
Sector:	Àmbit:	Cronologia: s.XV	Afectació: Total.
DEFINICIO :	Unitat estratigràfica negativa		
DESCRIPCIÓ :	Retall rectangular per encabir la fossa sèptica 1006. talla el substrat geològic.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 1006,1015,1016.
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per 1013
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1015
Sector:	Àmbit:	Cronologia: S. XV.	Afectació: Total.
DEFINICIO :	Estrat de rebliment.		
DESCRIPCIÓ :	Primer estrat de rebliment de la fossa sèptica 1006. Coloració ataronjada, amb presència de carbons, malacologia, fauna i material constructiu.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	1006	Es reblert per
	Cobreix a	1016	Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1016
Sector:	Àmbit:	Cronologia: Inici s. XV.	Afectació: Total.
DEFINICIO :	Estrat de rebliment.		
DESCRIPCIÓ :	Segon estrat de rebliment de la fossa sèptica 1006. Coloració marró fosc i consistència solta, és molt orgànic. Presenta fauna i material constructiu.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	1006	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per 1015
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 1017
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació: Total.	
DEFINICIO :	Mur.			
DESCRIPCIÓ :	Mur dintre fossa sèptica. Pareix un reaprofitament de la fossa sèptica. Format per pedres irregulars lligades amb morter vermellós.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	1006	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 1018
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació: Total.	
DEFINICIO :	Estructura irregular.			
DESCRIPCIÓ :	Estructura obrada de forma irregular, formada per pedres irregulars conjuntes amb morter vermellós.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	1013
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a	1006	Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 1019
Sector:	Àmbit:	Cronologia: S. I d.C.	Afectació:	
DEFINICIO :	Pilastra aqüeducte.			
DESCRIPCIÓ :	Pilastra formada per carreus de dimensions petites, ajuntades entre elles per morter de calç.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	1020	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1020	
Sector:	Àmbit:	Cronologia: S I d.C.	Afectació:	
DEFINICIO :	Basament de l'Aqüeducte.			
DESCRIPCIÓ :	Basament format per tres pedres rectangulars de gran dimensions.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	1021	Es cobert per	1019
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1021	
Sector:	Àmbit:	Cronologia: S I d.C.	Afectació:	
DEFINICIO :	Fonamentació aqüeducte.			
DESCRIPCIÓ :	Fonamentació de l'aqüeducte, formada per morter de calç blanquinós i pedres de forma irregular.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	1020
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1022	
Sector:	Àmbit:	Cronologia: indeterminada.	Afectació: Total.	
DEFINICIO :	Fonament de mur.			
DESCRIPCIÓ :	Es tracta de la fonamentació d'un mur. Aquesta fonamentació està feta de pedres irregulars i morter de calç blanquinós.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	1051	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1023	
Sector:	Àmbit:	Cronologia: S.IX-XI	Afectació: Total	
DEFINICIO :	Sitja.			
DESCRIPCIÓ :	Sitja de planta circular i secció troncocònica.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SECUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	1024
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1022	Tallat per	1030
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1024	
Sector:	Àmbit:	Cronologia: S.IX-XI	Afectació: Total	
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.			
DESCRIPCIÓ :	Rebliment de la sitja 1023. És un rebliment de color marró clar, de consistència solta i amb presència de material arqueològic residual.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SECUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	1023	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	1030
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1030	
Sector:	Àmbit:	Cronologia: S.IX-XI.	Afectació: Total	
DEFINICIO :	Sitja.			
DESCRIPCIÓ :	Sitja de planta circular i secció troncocònica.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SECUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	1031
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1022, 1024	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1031
Sector:	Àmbit:	Cronologia: S.IX-XI.	Afectació: Total
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.		
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització de la sitja 1030. Color verdós fosc, de consistència solta i molt orgànic. Presència de material constructiu i ceràmic.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	1030	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1032
Sector:	Àmbit:	Cronologia: Indetminat.	Afectació: Total
DEFINICIO :	Retall.		
DESCRIPCIÓ :	Retall per encabir una fonamentació de mur.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 1033
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a	1000	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1033
Sector:	Àmbit:	Cronologia: Inderminat	Afectació: Total
DEFINICIO :	Fonamentació de mur.		
DESCRIPCIÓ :	Fonamentació de mur. Constituïda per pedres irregulars, sense morter.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	1032	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per 1051
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 1051	
Sector:	Àmbit:	Cronologia: indeterminat	Afectació:	
DEFINICIO :	Retall.			
DESCRIPCIÓ :	Retall per encabir una fonamentació de mur.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	1022
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1033, 1000	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2001	
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Possible sitja.			
DESCRIPCIÓ :	Unitat estratigràfica negativa.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	2002
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1000	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2002	
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.			
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització de la unitat estratigràfica negativa 2001. Color marró fosc.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	2001	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2003
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:
DEFINICIO :	Unitat estratigràfica negativa.		
DESCRIPCIÓ :	Retall de forma circular.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 2003
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a	1000	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2004
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.		
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització del retall 2003.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	2003	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2005
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:
DEFINICIO :	Unitat estratigràfica negativa.		
DESCRIPCIÓ :	Retall irregular.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 2006
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a	1000	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2006
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.		
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització del retall 2005.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	2005	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2007
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:
DEFINICIO :	Sitja.		
DESCRIPCIÓ :	Sitja de secció troncocònica i planta circular.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per 2008
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a	1000	Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2008
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.		
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització de la sitja 2007.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a	2007	Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2009	
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:		
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.				
DESCRIPCIÓ :	Rebliment.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a	2010	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	2010	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	1000	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	2030	
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2010	
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:		
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.				
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització del retall 2009.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	2009	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza	2030	
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2011	
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:		
DEFINICIO :	Possible pou.				
DESCRIPCIÓ :	Possible pou de planta circular.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per	2012	
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	1000	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2012
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.			
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització del possible pou 2011.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	2011	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2013
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Pou.			
DESCRIPCIÓ :	Pou obrat de forma rectangular.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	2014
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1000	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2014
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.			
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització del pou 2013. Format de runa constructiva moderna.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	2013	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2015	
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Sitja.			
DESCRIPCIÓ :	Sitja en secció.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	2016,2017
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1000	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2016	
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.			
DESCRIPCIÓ :	Primer estrat d'amortització de la sitja 2015.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	2016	Es reblert per	
	Cobreix a	2017	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE 2017	
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.			
DESCRIPCIÓ :	Segon estrat d'amortització de la sitja 2015.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	2016	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	2016
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2018
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Unitat estratigràfica negativa.			
DESCRIPCIÓ :	Retall irregular.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	2020
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1000	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2019
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :				
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a	2020	Equivalent a	
	Rebleix a	2018	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2020
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.			
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'amortització del retall 2018.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a	2019	Equivalent a	
	Rebleix a	2018	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2021
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Unitat estratigràfica negativa			
DESCRIPCIÓ :	Retall irregular.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	2022
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	1000	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2022
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat d'amortització.			
DESCRIPCIÓ :				
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	2021	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	2030
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2000
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Estrat superficial. Format per runa constructiva procedent del enderroc incontrolat del edifici antic.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2030
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Mur			
DESCRIPCIÓ :	Mur de contenció			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a	2010,2022	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE 2031
Sector:	Àmbit:	Cronologia:	Afectació:	
DEFINICIO :	Retall.			
DESCRIPCIÓ :	Retall irregular.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQUENCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	2009,2010
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

10. LLISTAT DE FOTOGRAFIES.

1. Vista de la pilastra i el basament de l'aqüeducte.

2. Vista de la pilastra i el basament de l'aqüeducte.

3. Fotografia general del pou 1005 i la fossa sèptica 1006 abans d'excavar.

4. Detall d'una ceràmica del primer estrat de rebliment, de la fossa sèptica 1006.

5. Fotografia general del pou 1005, de la fossa sèptica 1006, de la reforma de la fossa sèptica 1017 i de la estructura obrada 1018, ja excavades.

6. Vista aèria de les estructures 1005,1006,1017 i 1018 ja excavades.

7. Fotografia general de les estructures 1022 i 1033, les sitges 1023 i 1030 abans d'excavar.

8. Fotografia general de les estructures 1022 i 1033.

9. Vista de les sitges 1023 i 1030, parcialment excavades.

10. Vista general de les estructures 1022, 1033, i la sitja 1023 ja excavades.

11. Foto inicial de la unitat estratigràfica negativa 2001 i el seu rebliment 2002.

12. Foto inicial de la unitat estratigràfica negativa 2003 i el seu rebliment 2004.

13. Fotografia inicial del retall 2005 i el seu rebliment 2006.

14. Fotografia inicial del pou 2013 i del seu rebliment de runa constructiva 2014.

15. Fotografia inicial de la sitja 2007 amb el seu rebliment 2007. S'observa la sitja seccionada.

16. Fotografia inicial de la sitja 2015 amb els seus rebliments 2016 i 2017.

17. Fotografia inicial del retall 2018 amb el seu rebliment 2020 (esquerra) i possible pou 2011 amb el seu rebliment 2012 (dreta).

18. Vista general de la pilastra de l'aqüeducte i la sitja 2015 en el tall sud del solar.

19. Vista general del tall oest del solar, on s'observa la destrucció parcial de les estructures 2018,2011 i la sitja 2007, per un rebaix incontrolat.

20. Vista general del mur de contenció 1019 i dels retalls 2009 i 2021.

21. Vista aèria del retall 2005 amb el seu rebliment 2006, i la rasa de les pantalles de fonamentació del futur edifici.

22. Vista aèria del jaciment.

10. BIBLIOGRAFIA.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

ALBAREDA i SALVADÓ, J., GIFRE i RIBAS, P. (1999): *Història de la Catalunya Moderna*. EDIUOC. Barcelona.

ALBERCH I FUGUERAS i altres (1999). *Els barris de Barcelona. Vol I. Ciutat vella i l'Eixample*. Enciclopèdia Catalana . Barcelona.

CARANDINI, Andrea (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*. Crítica. Barcelona.

CASIMIR MARTÍ. (1984). “*L’esglesia de Barcelona (1850-1857)*”, Textos i estudis de Cultura Catalana.

CIRICI, A. (1971): *Barcelona pam a pam*. Editorial Teide. Barcelona.

DDAA. (1982): Gran geografia comarcal de Catalunya. Introducció. Barcelona, Baix Llobregat. *Enciclopèdia Catalana* . Barcelona.

DDAA. (1992): La ciutat consolidada (segles XIV-XV). *Història de Barcelona*. Vol III. Barcelona.

DE PALOL I SALELLAS,P. , PLADEVALL I FONT, A. I altres (1999). *Catalunya Romànica, Del Romà al Romànic*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

DURAN I SANPERE, A. (1972): *Barcelona i la seva història*. Vol I. Barcelona.

FABRE, J., HUERTAS, J. (1977): *Tots els barris de Barcelona. l'Eixample i la Barcelona Vella*. Volum V. Edicions 62. Barcelona.

FLORENSA FERRER, A. “ *La valoración urbanística del circuito romano*”.

“Ayuntamiento de Barcelona”.

GARCIA i ESPUCHE, A., GUÀRDIA i BASSOLS, M. (1986): *Espai i Societat a la Barcelona pre-industrial*. Edicions de la Magrana. Barcelona.

GARCIA PETIT, LI., MIRET i MESTRE, J., MIRÓ i ALAIX, M.T., RIBÉ i MONGE, G.(2002): *Diccionari d'arqueologia*. Ed. Termcat. Barcelona.

GINER IRAZO, D. (2004). “Informe de la intervenció arqueològica preventiva al carrer Coronel Monasterio 6-16. Inèdit.

HARRIS, E.C (1979):. *Principios de estratigrafía arqueológica*. Editorial crítica. Barcelona.

CERÀMICA ROMANA I TARDO-ROMANA:

AGUAROD OTAL, C. (1991): *Cerámica romana importada de cocina en la Tarraconense*. Institución Fernando El Católico. Zaragoza.

AQUILUÉ ABADÍAS, X. (1985): “Algunas consideraciones sobre el comercio africano. Tres facies características de la cerámica común africana de época alto-imperial” a *Empúries*, núm. 47. Barcelona, p.210-222.

ATLANTE (1981): *Atlante delle forme ceramiche. I. Ceramica fine romana nel bacino mediterraneo (Medio e Tardo Impero)* edició a cura d'A. Carandini, Roma (suplement de l'Enciclopedia dell'Arte Classica ed Orientale).

BELTRÁN, M. (1990): *Guía de la cerámica romana*. Ed. Pórtico. Zaragoza.

BERNAL CASASOLA, D. (1998): “Las ánforas de vino béticas en la Baja Romanidad. Novedades procedentes de recientes excavaciones en centros de producción andaluces” a *2on Col·loqui Internacional d'Arqueologia Romana. El*

vi a l'antiguitat: Economia, producció i comerç al Mediterrani Occidental. Badalona, p.543-552.

BONIFAY, M.; CARRE, M.; RIGOIR, Y. (1998): *Fouilles à Marseille. Les mobiliers (Ier-VIIe siècles ap. J.-C.)*. Collection études massaliètes, 5. Marsella.

CARRERAS, C.; BERNI, P. (1998): "Producció de vi i àmfors tardanes del NE de la Tarraconense" a *2on Col·loqui Internacional d'Arqueologia Romana. El vi a l'antiguitat: Economia, producció i comerç al Mediterrani Occidental.* Badalona, p. 270-276.

HAYES, J. W. (1972): *Late Roman Pottery. A Catalogue of Roman Fine Wares.* Londres.

JÁRREGA DOMÍNGUEZ, R. (1998): "La producció amforal romana del Camp de Tarragona. Estat de la qüestió" a *2on Col·loqui Internacional d'Arqueologia Romana. El vi a l'antiguitat: Economia, producció i comerç al Mediterrani Occidental.* Badalona, p.430-437.

MIRÓ, J. (1988): *La producción de ánforas romanas en Cataluña. Un estudio sobre el comercio del vino de la Tarraconense (siglos I a.C.-I d.C.)*. Oxford (BAR, International Series 473).

PY, M. (dir.) (1993): *Dictionnaire des Céramiques Antiques (VIIème s. av. n. è.-VIIème s. de n. è.) en Méditerranée nord-occidentale (Provence, Languedoc, Ampurdan)*. Edition de l'Association pour la Recherche Archéologique en Languedoc Oriental. Lattara, 6. Lattes.

REMOLÀ, J. A.; USCATESCU, A. (1998): "El comercio de ánforas orientales en Tarraco (siglos V-VII d.C.) a *2on Col·loqui Internacional d'Arqueologia Romana. El vi a l'antiguitat: Economia, producció i comerç al Mediterrani Occidental.* Badalona, p.553-562.

REMOLÀ, J.A. (2000): *Las ánforas tarde-romanas en Tarraco (Hispania Tarraconensis). Siglos IV-VII d.C.* Barcelona (Col·lecció Instrumenta 7).

TED'A (1989): *Un abocador del segle V dC en el fòrum provincial de Tàrraco.* Tarragona (Memòries d'Excavació 2).

VEGAS, M. (1973): *Cerámica común romana del Mediterráneo occidental.* Barcelona.

CERÀMICA MEDIEVAL I MODERNA:

ACC (Associació Catalana de Ceràmica) (2000): *La rajola catalana de mostra dibuixada per Salvador Miquel.* Butlletí d'Informació Ceràmica. Barcelona.

AGUADO VILLALBA, J. (1983): *La ceràmica hispanomusulmana de Toledo.* CSIC-Instituto Provincial de Investigaciones y Estudios Toledanos. Madrid.

AMIGÓ, J et alii (1986): *El Bullidor, jaciment medieval.* Quaderns d'Estudis Santjustencs, III. Sant Just Desvern.

AMIGUES, F. (1981): *La céramique espagnole en Septimanie et en Roussillon.* Narbonne.

AMIGUES, F., MESQUIDA, M. (1990): "Tradición alfarera en Paterna: pasado y presente" a *Fours de potiers et "testares" médiévaux en Méditerranée Occidentale.* Casa de Velázquez. Madrid, p.143-155.

AMIGUES, F., MESQUIDA, M. (1993): *La céramique de Paterna. Ateliers et production.* Musée de Bessiers.

AMIGUES, F., MESQUIDA, M., SOLER, M. P. (1987): "La ceràmica esgrafiada en los talleres mudéjares de Paterna (Valencia)" a *IV Congreso Internacional de Ceràmica Medieval del Mediterráneo ccidental,* Lisboa, p.305-314.

AMIGUES, F.; MESQUIDA, M. (1985): *Ceràmica medieval de Paterna en la col·lecció Rafael Alfonso Barberá*. Ajuntament de Paterna.

BARRACHINA, J. (1983): *El castell de Llinars del Vallès. Un casal noble a la Catalunya del segle XV*. Barcelona.

BATLLORI, A.; LLUBIÀ, L. (1974): *Ceràmica catalana decorada*. Barcelona

CABESTANY, J.; RIERA, F. (1980): *Ceràmica de Manresa. Segle XIV*.
Barcelona.

CABESTANY, J.; RIERA, F. (1984): "Ceràmica de Manresa (segle XIV)", a *Ceràmica grisa i terrissa popular de la Catalunya medieval, Acta Medievalia, annex 2*, Barcelona.

- **CARANDINI, Andrea** (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*. Crítica. Barcelona.

CERDÀ, J.; TELESE, A. (1994): "Ceràmica de procedència italiana aparecida en Catalunya" a *Laietania*, 9, p.293-353.

CLOPAS, I. (1991): *Ceràmica catalana decorada i terrissa popular*. Barcelona.

DAOULATLI, A. (1980): "Céramiques andalouses à reflets métalliques découvertes à la Kasbah de Tunis" a *La Céramique Médiévale en Méditerranée Occidentale*. Colloques Internationaux du Centre National de la Recherche Scientifique. Ed. C.N.R.S. Paris.

GELPÍ SALAT, G. (1998): *La rajola decorativa del segle XV al segle XX*.
Museu d'Història de Sabadell.

GERRARD, C. M.; GUTIÉRREZ, A.; VINCE, A. (1995): *Cerámica Medieval española en España y en las Islas Británicas*. BAR Internacional Series 610.

GIRALT BALGUERÓ, J. (1985): *L'arqueologia andalusina a Catalunya*. Societat Catalana d'Arqueologia (dossier I), inèdit.

GÓMEZ MORENO, M. (1940): *La loza primitiva de Málaga*. Al-Andalus, V, p.383-398.

GONZÁLEZ MILÀ, E. (2000): *La ceràmica baixmedieval decorada en verd i manganès: un estat de la qüestió*. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

LERMA, J. V. (1992): *La loza gòtico-mudéjar en la ciudad de Valencia*. Madrid.

LERMA, J. V. et alii (1984): "Sistematización de la loza gòtico-mudéjar de Paterna/Manises" a *La Ceramica Medievale*, p. 183-203.

LLORENS, J. (1980): *Rajoles catalanes. Segles XIII al XIX*. Barcelona.

LLORENS, J. (1989): *Ceràmica catalana de reflex metàl·lic. Segles XV a XVII*. Barcelona.

LLORENS, J. (1997): *Plats i pots de ceràmica catalana. Segles XV al XVIII*. Barcelona.

LLUBIÀ, LLUIS M. (1967): *Ceràmica medieval española*. Barcelona.

LÓPEZ ELUM, P. (1984): "Los orígenes de la cerámica de Manises y de Paterna (1285-1335)" a *La ceramica medievale*. Valencia, p.163-181.

MARCHESI, H. et alii (dir.) (1997): *Marseille, les ateliers de potiers du XIIIe s. et le quartier Sainte-Barbe (Ve-XVIIe s.)* Documents d'Archéologie Française núm. 65. Paris.

MARTÍNEZ CAVIRÓ, B. (1982): *La Loza Dorada*. Editora Nacional. Madrid.

MESQUIDA GARCIA, M. (1989): *La cerámica de Paterna al segle XIII*.

Paterna, Ajuntament de Paterna.

MESQUIDA GARCÍA, M. (2000): *La cerámica dorada. Quinientos años de su producción en Paterna*. Ajuntament de Paterna. Valencia.

MESQUIDA GARCÍA, M. (2002): *La cerámica de Paterna: Reflejos del Mediterráneo*. Museo de Bellas Artes de Valencia.

MESQUIDA GARCÍA, M. (2002): *La cerámica de Paterna: Reflejos del Mediterráneo*. Museo de Bellas Artes de Valencia.

MESQUIDA GARCIA, M.; AMIGUES, F. (1986): "Hallazgo de un "pozo" de cerámica en el casco antiguo de Paterna" a *I Congreso Nacional de Arqueología Medieval Española*. Huesca, Tomo V, p.541-557.

MESQUIDA, M., AMIGUES, F. (1985): *Hallazgos de un pozo de cerámica en el casco antiguo de Paterna*. Actas del I Congreso de Arqueología Medieval Española, vol. V. Huesca. p. 541-557.

MESQUIDA, M., AMIGUES, F. (1987): *Un Horno medieval de cerámica: "El Testar del Molí. Paterna (Valencia)*. Casa de Velázquez, Serie Etudes et Documents IV. Madrid.

MIGLUS, P. A. (1999): *Ar-Raqqa I. Die frühislamische Keramik von Tall Asswad*. 151 p., fig., tabl., lám.

OLIVAR DAYDI, M. (1952): "La ceràmica trecentista a Catalunya, Aragó i València" a *Monumenta Cataloniae*, Vol. VIII. Barcelona.

PARERA PRATS, M. (1998): “La ceràmica medieval decorada i la ceràmica moderna” a *Torre del Baró. Viladecans*. Diputació de Barcelona. Barcelona, p.69-188.

PASCUAL, J.; MARTÍ, J. (1986): *La cerámica verde-manganeso bajomedieval valenciana*. Arqueología, 5. Ajuntament de València.

PERNON, C. (1990): “La céramique de l’atelier de Poitiers de Portout (Savoie)”, suplement de la Revista d’Arqueologia de la Narbona. Narbona.

PINEDO, C.; VIZCAINO, E. (1977): *La cerámica de Manises en la Historia*. Ed. Everest. León.

RETUERCE, M; ZOZAYA, J. (1986): “Variantes geográficas de la cerámica omeya andalusí: los temas decorativos” a *La Ceramica medievale nel Mediterraneo Occidentale*. Congresso Internazionale della Università degli Studi di Siena.

RIERA, F.; CABESTANY, J. (1979): *Ceràmica de Manresa segle XIV*. Barcelona.

RIERA, M.; ROSSELLÓ, G.; SOBERATS, N. (1997): “Tinajas con decoración estampada de época almohade de Quesada (Jaén)” a *Arqueología y Territorio Medieval*, 4. Universidad de Jaén. p.163-179.

RIU DE MARTÍN, M. C. (1989): “Algunes peces de ceràmica del segle XIV trobades a la catedral de Barcelona” a *Acta Historica et Archaeologica Medievale*, 10. Barcelona, p.437-466.

RIU DE MARTÍN, M. C. (1992): “Las piezas de cerámica halladas en las bóvedas de las iglesias barcelonesas del siglo XIV” a *Acta Historica et Archaeologica Medievale*, 13. Barcelona, p.375-424.

ROIG DEULOFEU, A. (2001): *Els forns i l'obrador de ceràmica de l'Escayola segles XVIII-XIX*. Ed. FOC. Sabadell.

ROIG, A.; ROIG, J. (2002): "La Villa Medieval de Sabadell (segles XI-XVI)" *Quaderns d'Arqueologia*, 1. Sabadell.

ROSSELLÓ, G. (1992): *El nombre de las cosas en Al-Andalus: una propuesta de terminología cerámica*. Palma de Mallorca.

SEMPERE, E. (1985): *La terrissa catalana (tipologia i terminologia)*. Barcelona.

TELESE, A. (1986): "Les sèries de Poblet". *Butlletí d'Informació Ceràmica*, 32. Barcelona, p.38-44.

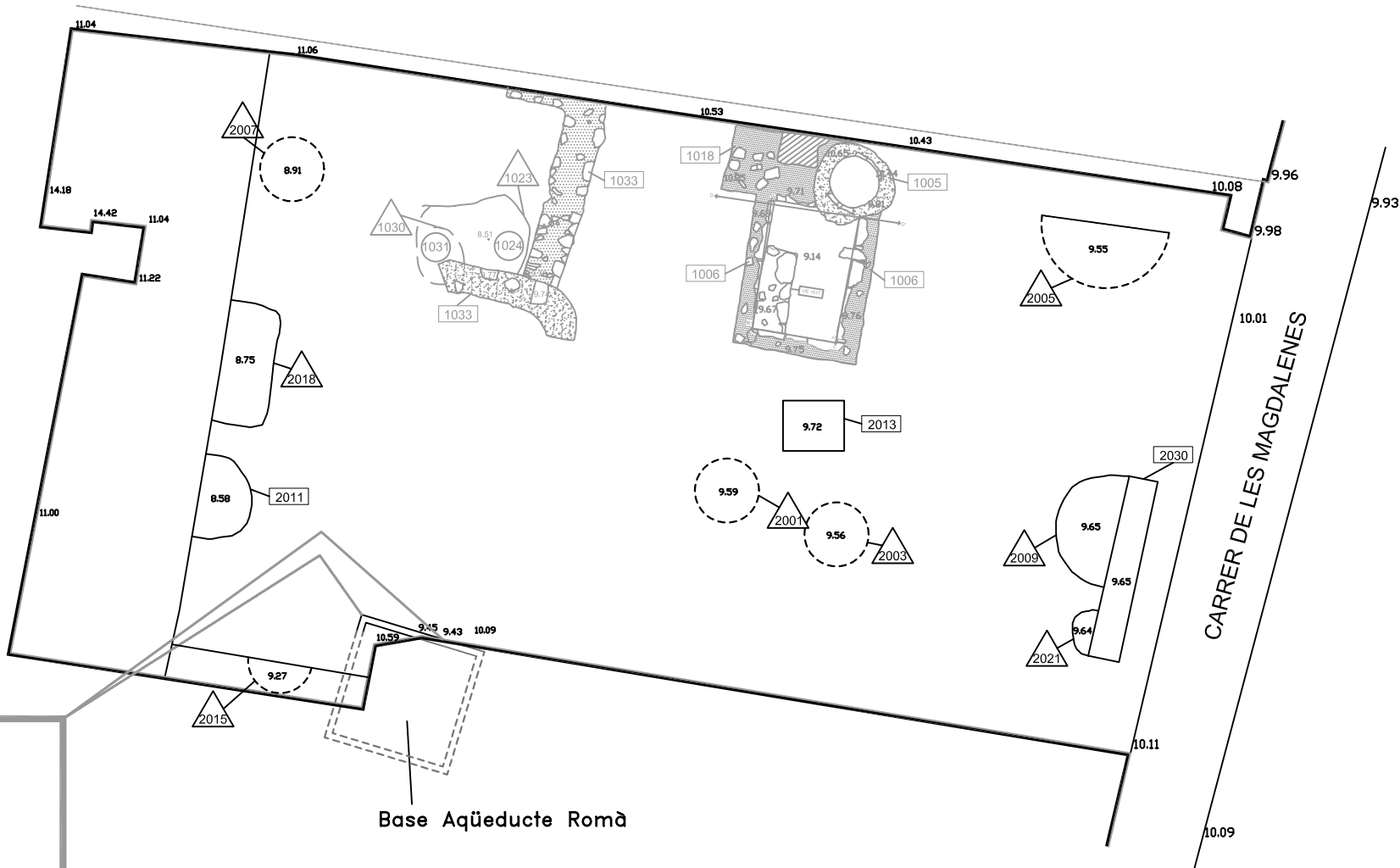
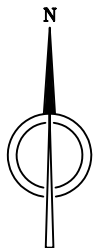
TELESE, A. (1987): "Les sèries de Poblet. Addiccions". *Butlletí d'Informació Ceràmica*, 35. Barcelona, p.30-31.

TELESE, A. (1991): *La vaixella blava catalana de 1570 a 1670. repertori, catalogació i proposta per la seva nomenclatura. Investigació bibliogràfica sobre la pisa hispànica*. Barcelona.

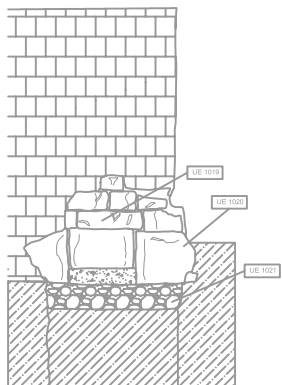
VARALDO, C. (1997): "La Graffita Arcaica Tirrenica" *La céramique médiévale en Méditerranée. Actes du 6e Congrès Aix-en-Provence*. Provence. p.439-451.

VILASECA, L. (1964): *Los alfareros y la cerámica de reflejo metálico de Reus de 1550 a 1650*, 3 vol. Reus.

ANNEX 1.

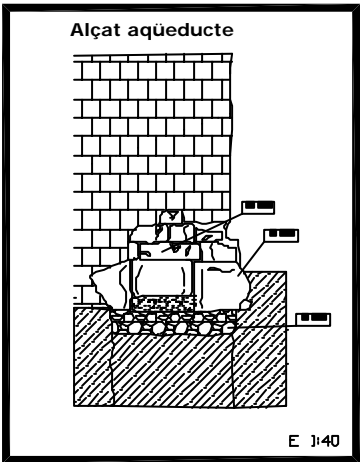
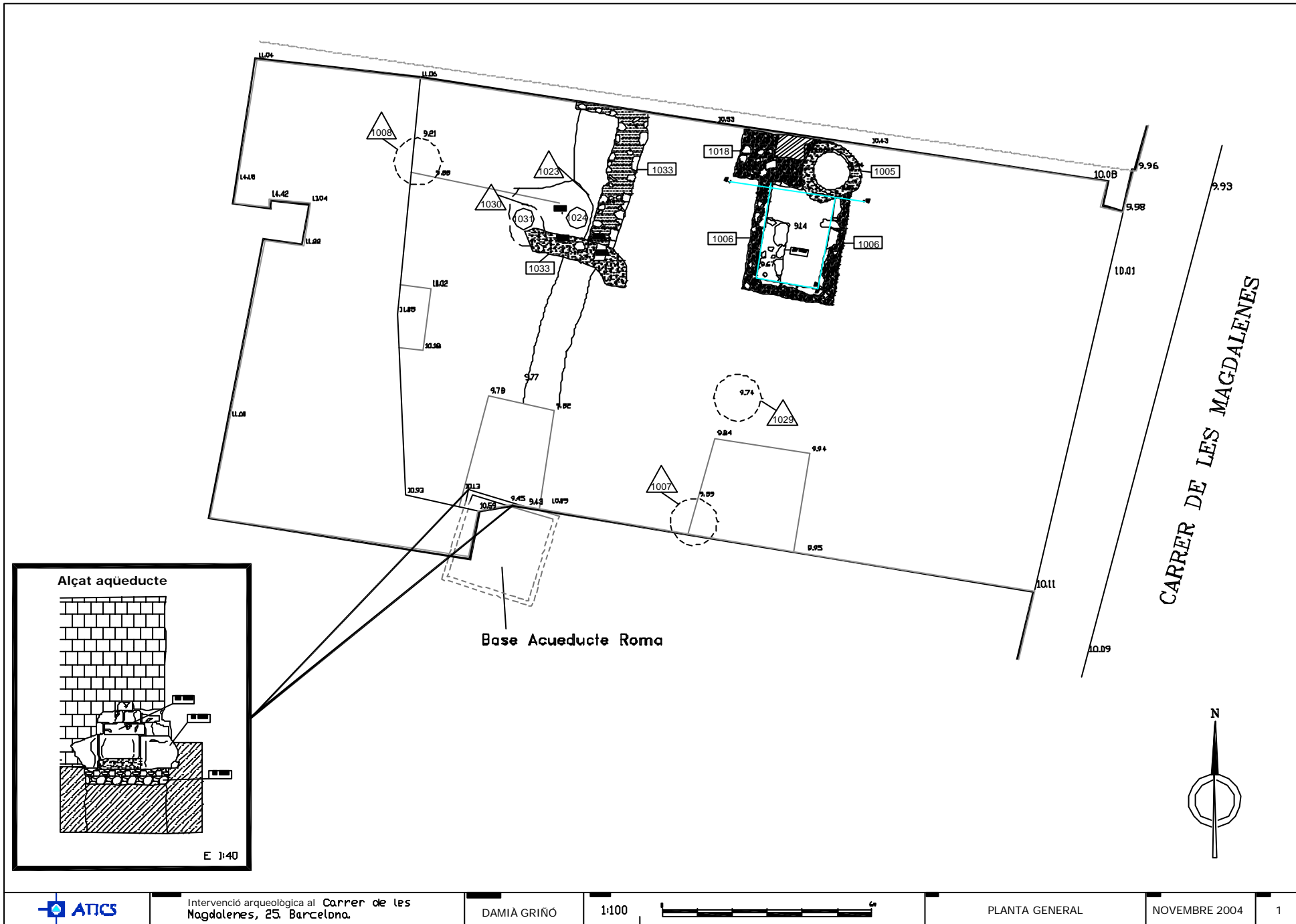
Alçat aqüeducte

E 1:40

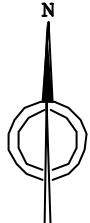
Base Aqüeducte Romà

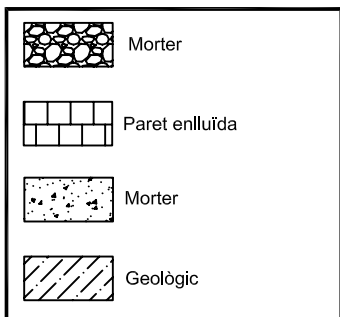
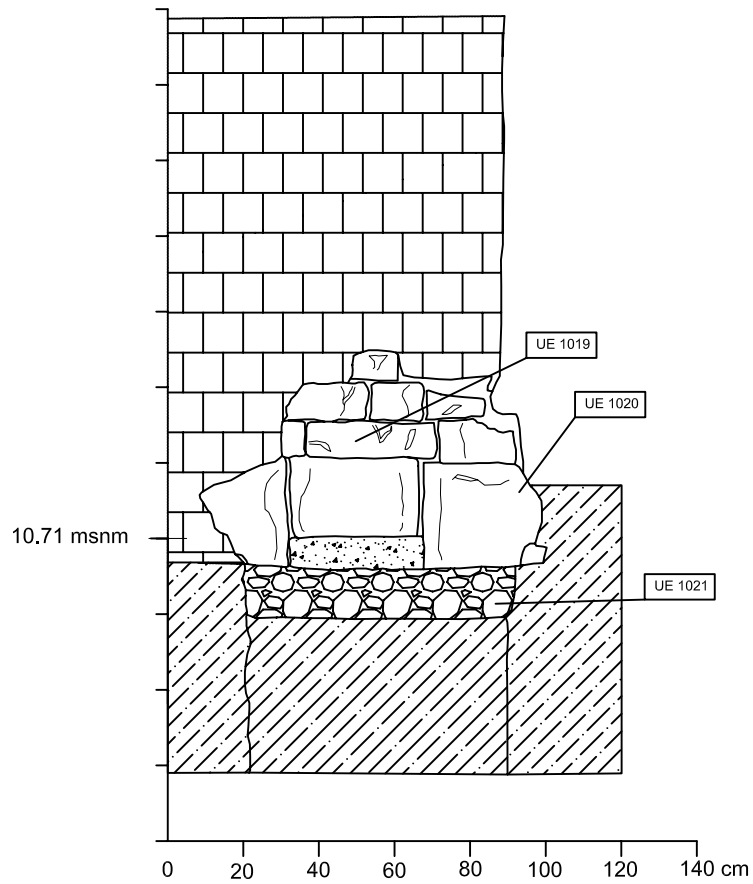
	Intervenció 2004
	Intervenció 2005 (Estructures delimitades)

Base Acueducte Roma

CARRER DE LES MAGDALENES

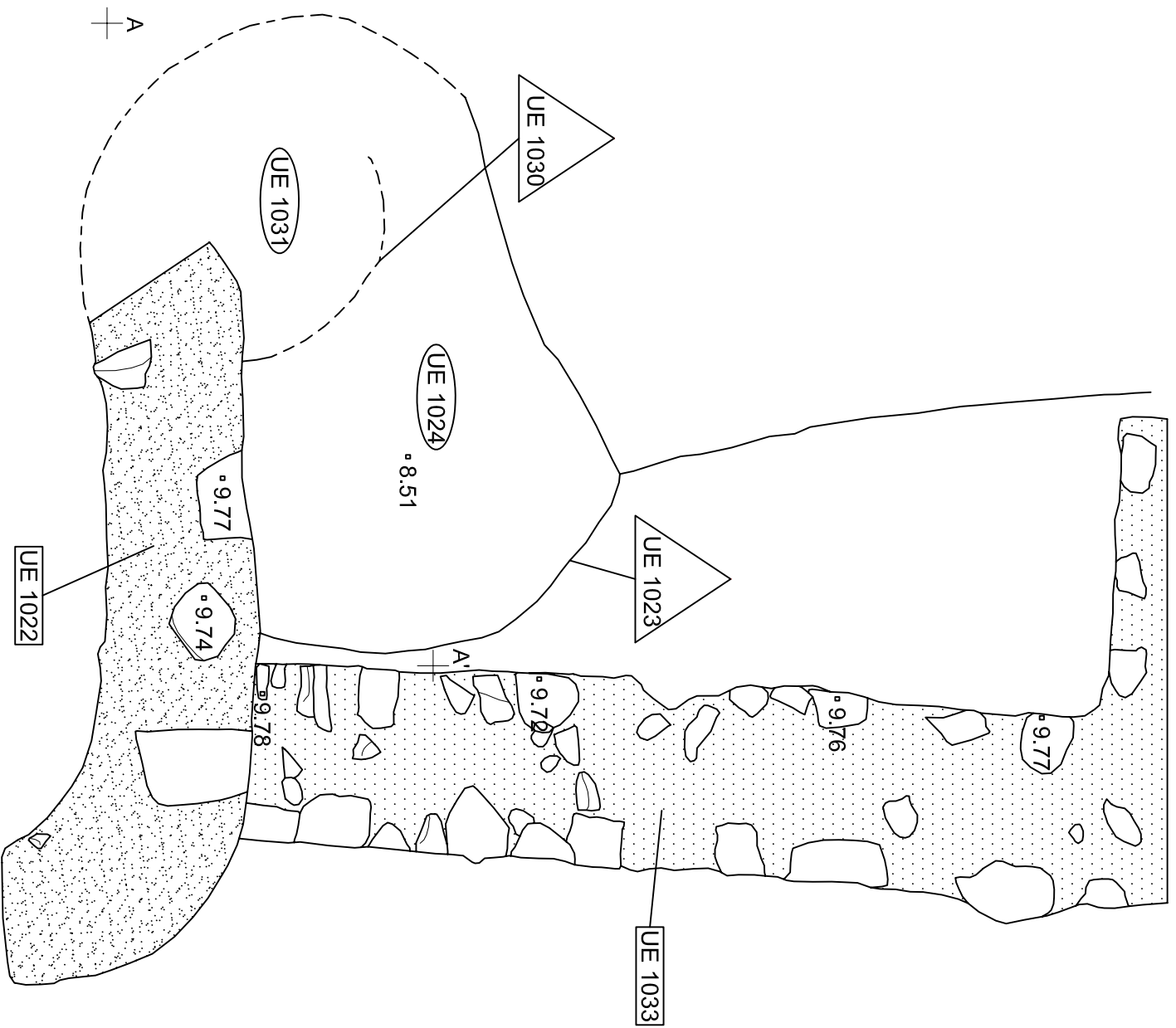
ESCALES:

1:20

NUMÈRICA

GRÀFICA

	Morter vermell
	Morter blanc

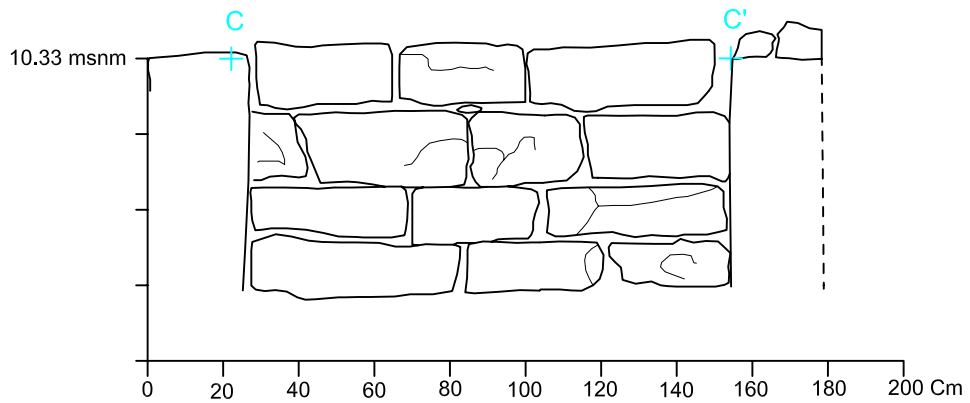
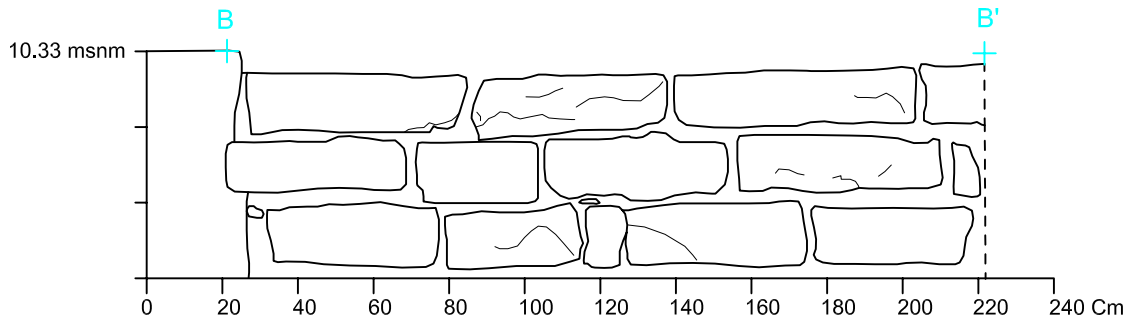
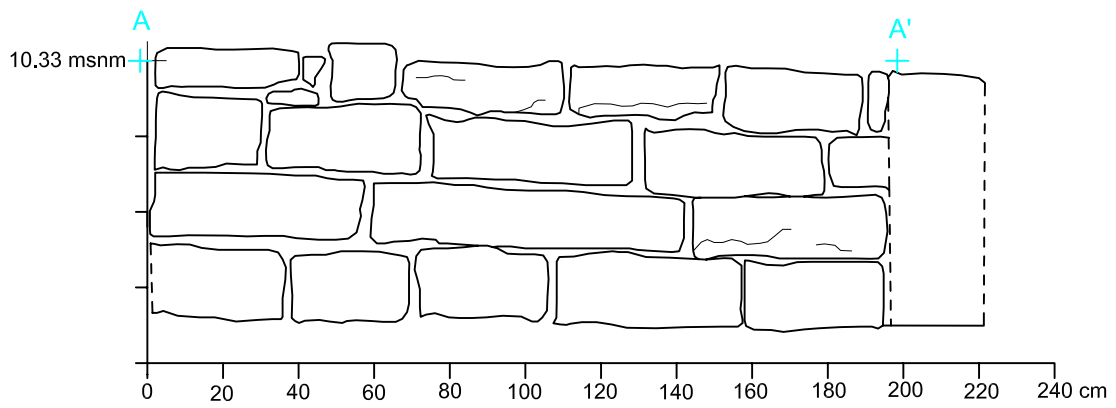
ESCALES:
1:20

NUMERICA

GRÀFICA

1m

ESCALES:

1:20

NUMÉRICA

GRÁFICA

ARQUEÒLEG:

Damià Griñó

Projecte:

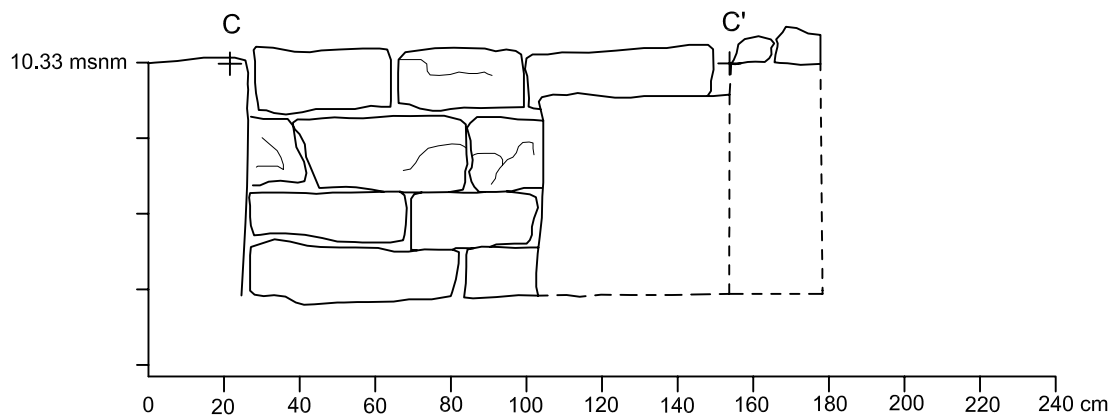
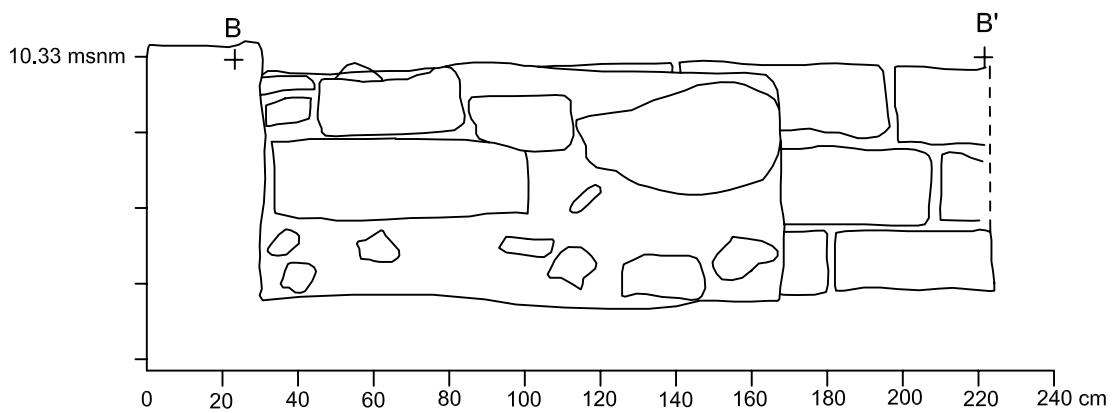
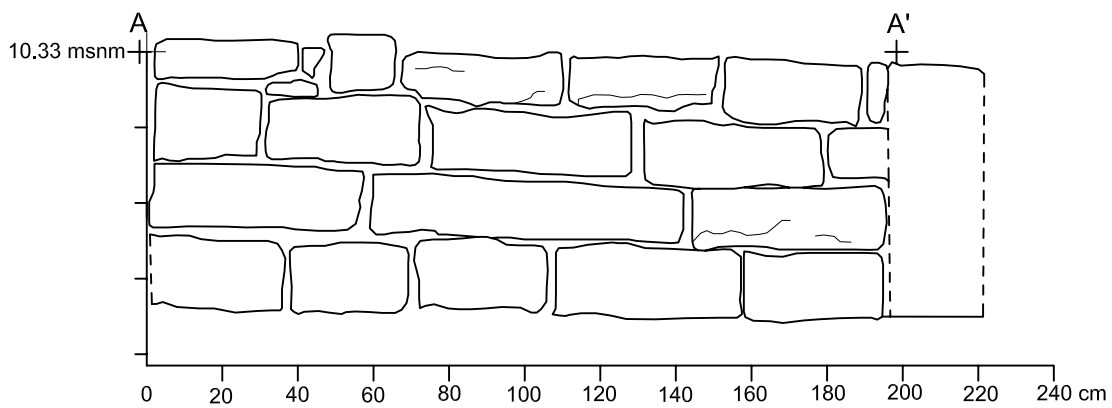
Intervenció arqueològica al Carrer Magdalenes 25, Barcelona,
 Barcelonès.
 Codi MHCB: 046/04 i 039/05

Nom:

Seccions
 UE 1006

Data:

Novembre 2004

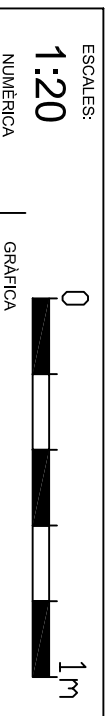
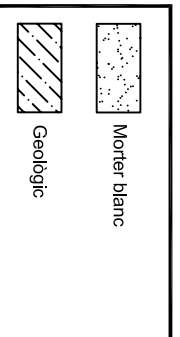
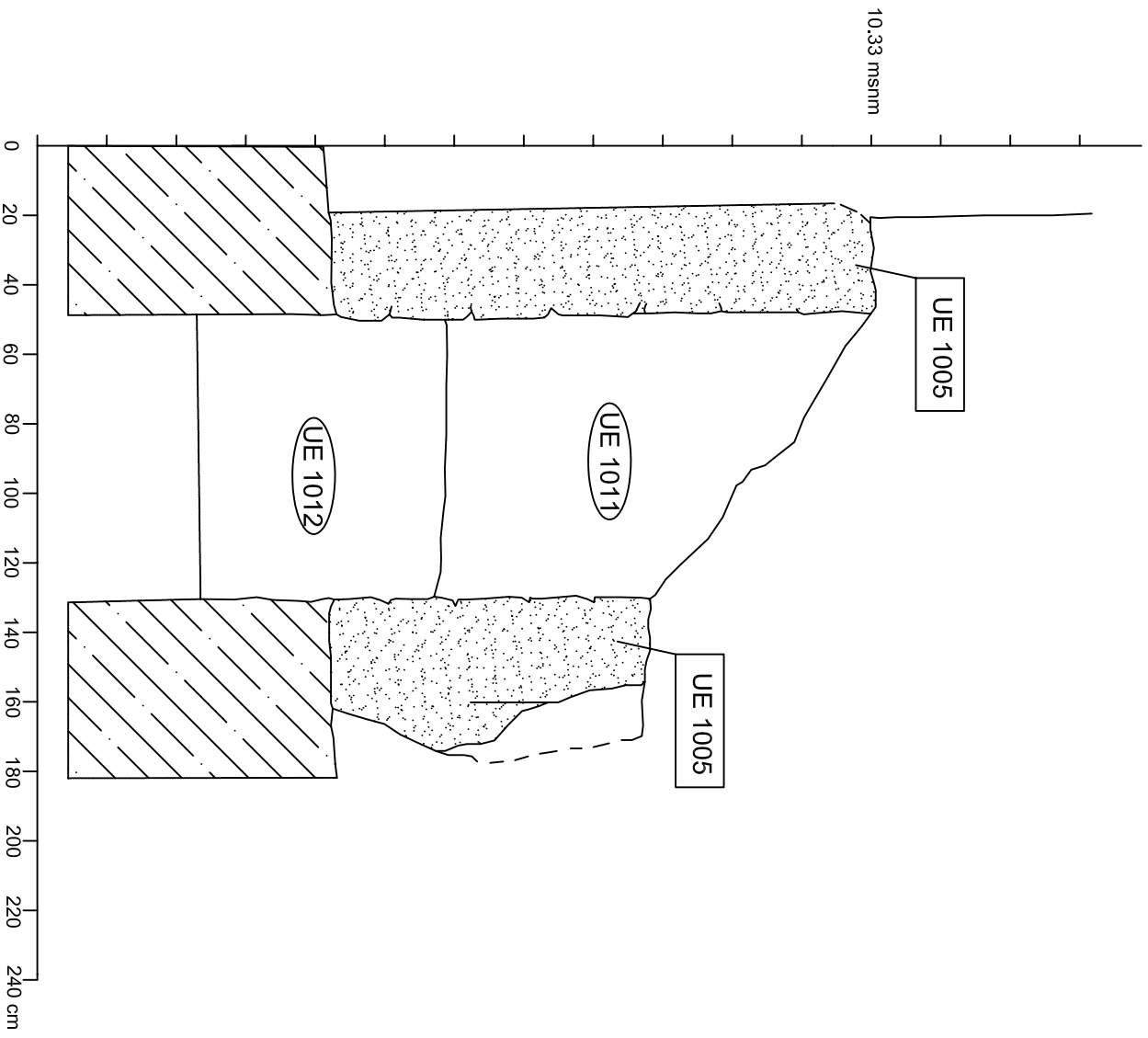
ESCALES:

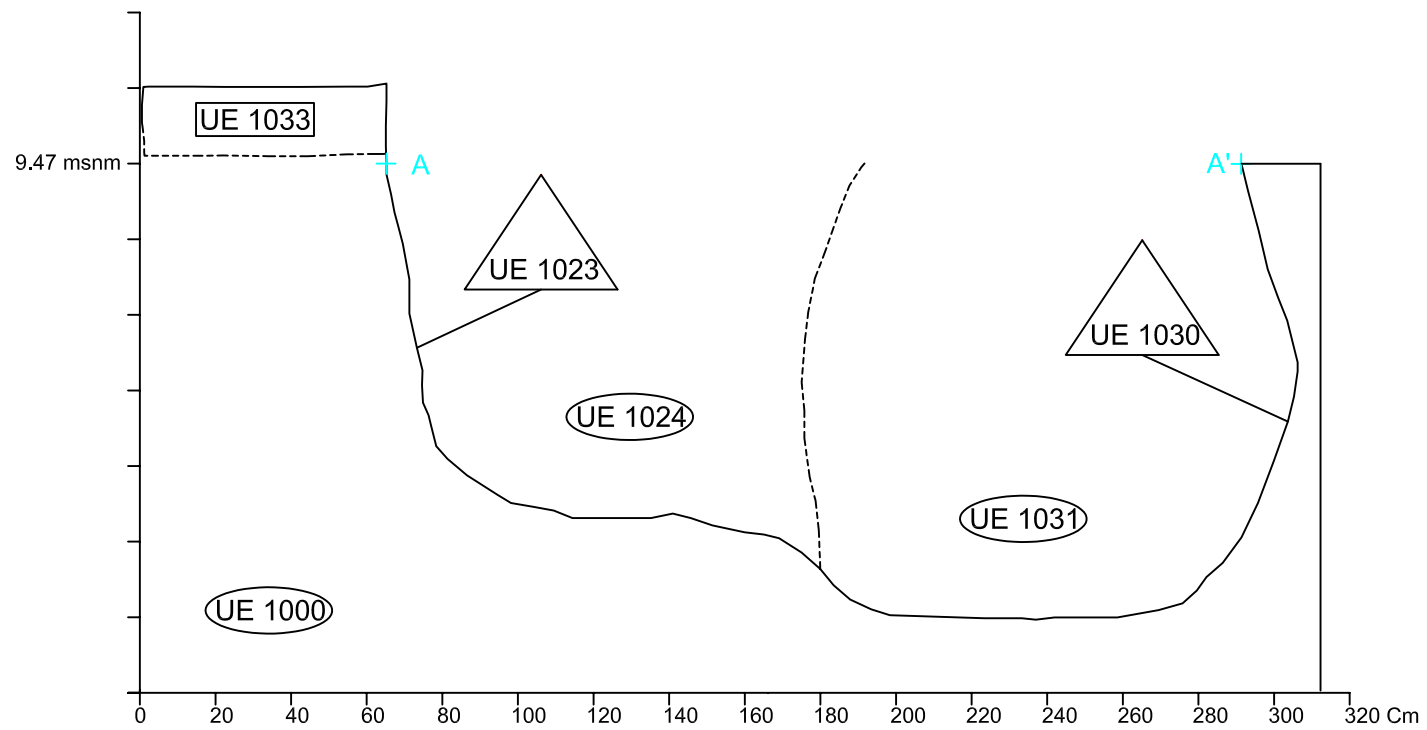
1:20

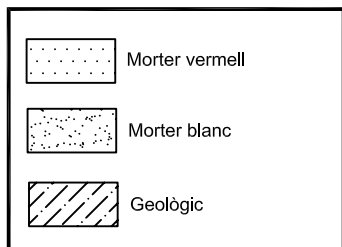
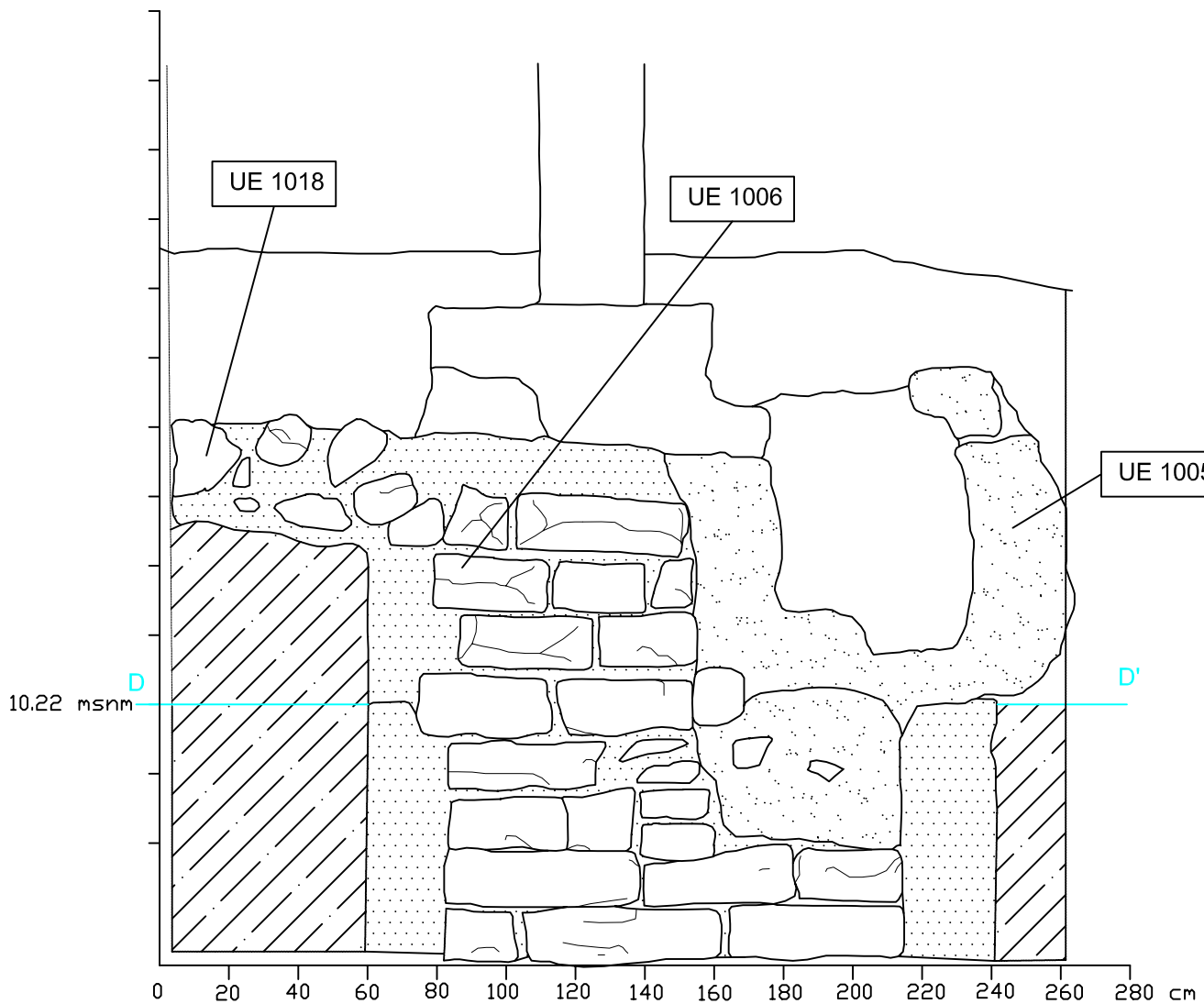
NUMÉRICA

GRÁFICA

ESCALES:

1:20

NUMÉRICA

GRÀFICA

ARQUEÒLEG:

Damià Grifó

Projecte:

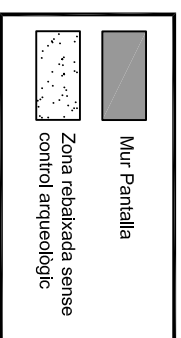
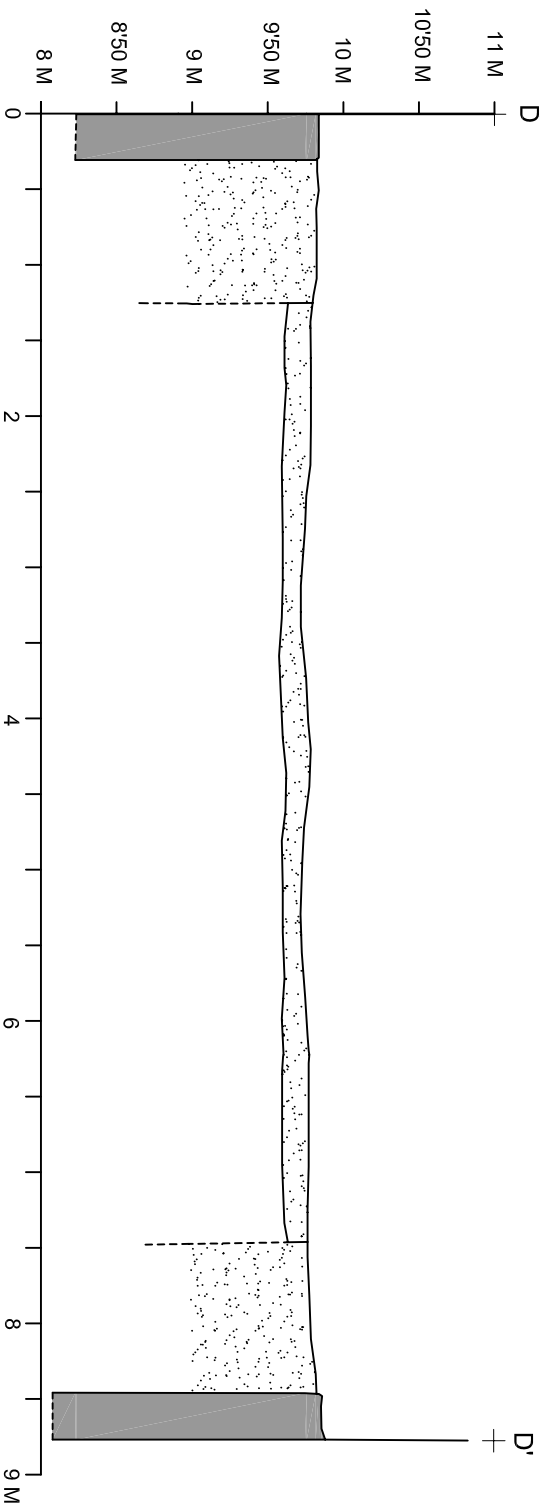
Intervenció arqueològica al Carrer Magdalenes 25, Barcelona.
Barcelonès.
Codi MHC: 046/04 i 039/05

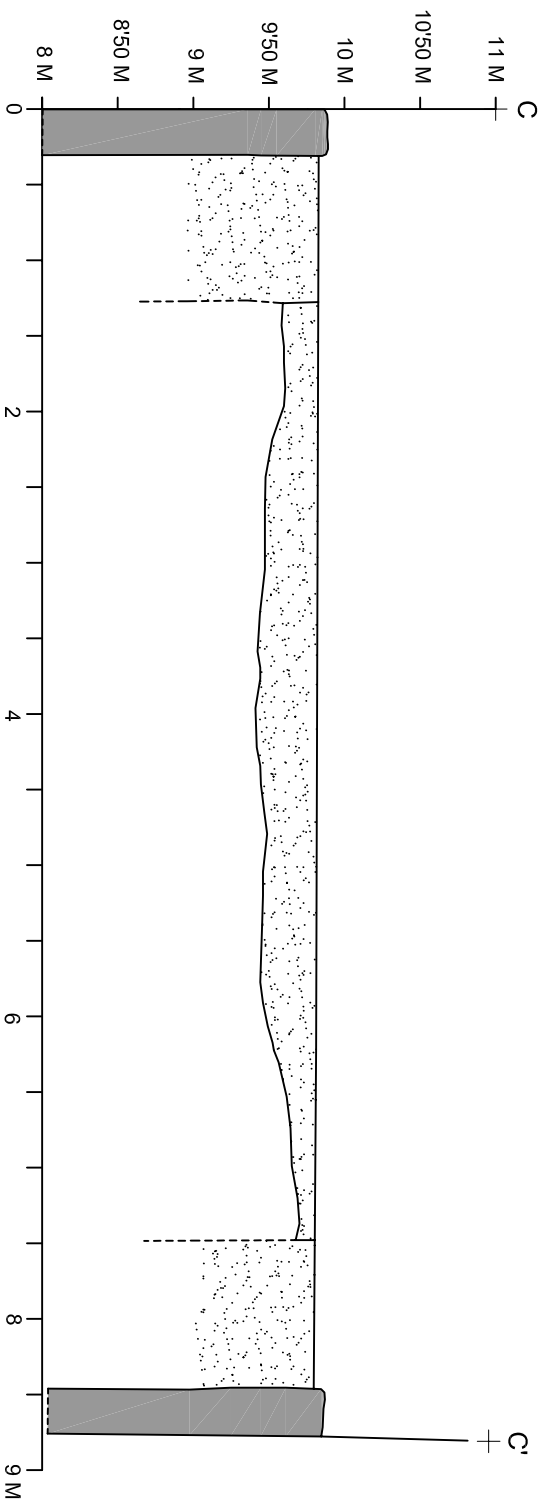
Nom:

Secció D-D'
UE 1005-1006-1018

Data:

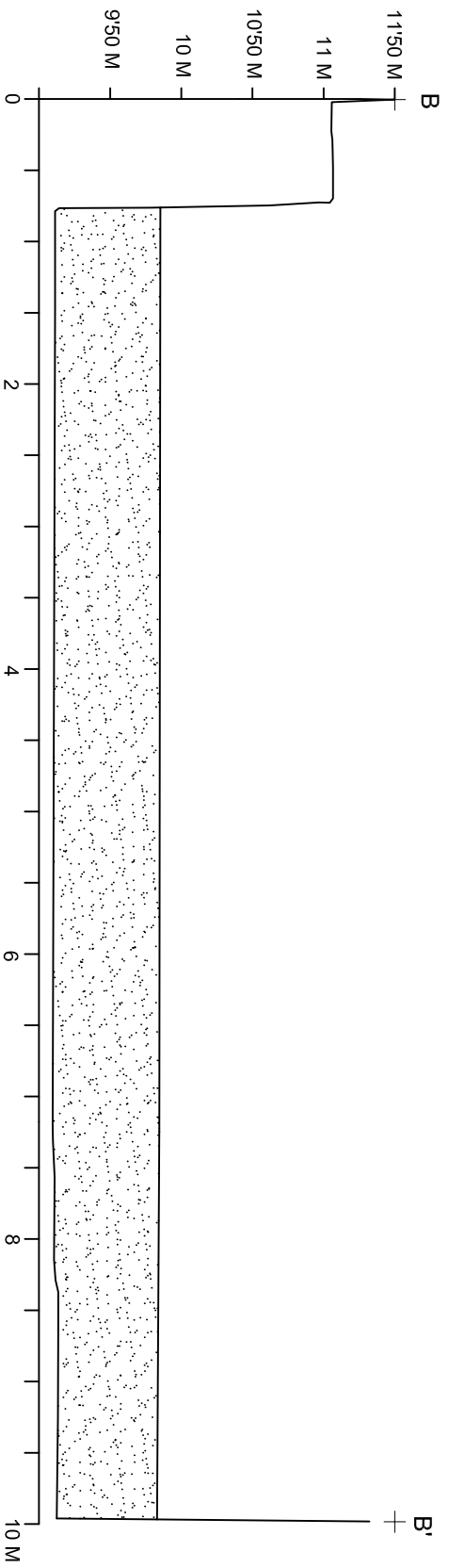
Novembre 2004

	Mur Pantalla
	Zona rebaixada sense control arqueològic

 Zona rebaixada sense control arqueològic

